

คำนำ

กรณีพระยันตระ อมโร เป็นเรื่องที่จะเกิดประโยชน์ต่อพุทธศาสนิกชนอย่างน้อยสองประการคือ

หนึ่ง เป็นการทดสอบภูมิธรรมของชาวพุทธเองว่ามีหลักพอที่จะแยกแยะได้หรือไม่ว่า อะไรเป็นธรรม อะไรเป็นวินัย อะไรเป็นสิ่งที่ควรหรือไม่ควรสำหรับนักบวชในพุทธศาสนา

โดยต้องแยกออกให้ชัดเจนระหว่าง สถาบันศาสนา กับ ตัวบุคคล

สอง เป็นการพิสูจน์คุณสมบัติของท่านผู้เป็นนักเผยแพร่ที่มีมหาชนเลื่อมใสศรัทธาเป็นจำนวนมาก เพื่อเลือกสองทางปฏิบัติ คือจะปฏิเสธหรือจะเพิ่มความศรัทธา ยิ่ง ๆ ขึ้นในอนาคต

เมื่อข้อกล่าวหาเหล่านั้นได้รับการสืบสวนสอบสวนอย่างถูกต้องตั้งมาแล้ว ตามกระบวนการของพระธรรมวินัยและธรรมเนียมปฏิบัติของวิญญูชนที่ปราศจากอคติ

แนวทางในการวินิจฉัยในเรื่องนี้ พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) ได้กรุณามอบบทสัมภาษณ์ที่หนังสือพิมพ์มติชนได้สัมภาษณ์ท่านไว้ ซึ่งพระเดชพระคุณได้เมตตาอย่างมากด้วยการลงมือตรวจทานแก้ไขและเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ เพื่อการนี้โดยเฉพาะ

ส่วนตอนที่ 2 เป็นปาฐกถาที่พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ เสด็จมาทรงเป็นประธานเปิดงานเสริมธรรมเสริมปัญญา เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์นี้ นับเป็นข้อคิดเตือนจิตสะกิดชาวพุทธได้ดีที่สุดในสถานการณ์ปัจจุบัน และจะเป็นบรรทัดฐานใช้เป็นหลักวินิจัยกรณีเช่นเดียวกันในอนาคต

หวังว่าญาติโยมคงได้รับประโยชน์สูงสุดจากหนังสือเล่มนี้

พระพยอม กัลยาโณ

๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗

วัดสวนแก้ว ต.บางเลน
อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี

โทร. 595-1222
595-1444

มติชนสัมภาษณ์ กรณี พระยันตระ อมโร*

- มีความคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับข้อขัดแย้งกรณีพระยันตระ

อาตมาไม่ได้มองว่าเป็นเรื่องขัดแย้งอะไร เป็นเรื่องที่ว่า ปัญหาเกิดขึ้นแล้วเราจะแก้ไขปัญหานั้นอย่างไรมากกว่าจะไปมอง เป็นข้อขัดแย้งเห็นจะไม่ถูกต้อง คือหลายท่านก็คงอยากจะทำให้ ปัญหาหมดไป แต่ไป ๆ มา ๆ กลายเป็นว่า โดยวิธีการอาจจะ รู้สึกว่าขัดแย้งกัน ถ้าทุกคนตั้งใจว่าเราจะแก้ไขปัญหาเพื่อทำ ให้เรื่องเรียบร้อยไป และเกิดผลดีต่อพระศาสนาหรือสังคมส่วน รวม ถ้าทำใจอย่างนี้ก็ทำให้ทุกอย่างได้รับการแก้ไขให้ดีขึ้น แต่ถ้าไปตั้งใจในทางขัดแย้งกันก็จะเกิดยุ่งขึ้น เพราะว่าเอาแพ้ว เอาชนะกัน เราต้องคิดว่าเอาความจริงเอาประโยชน์แก่พระ ศาสนาและสังคมต้องมุ่งประโยชน์นี้

*ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน ได้ไปสัมภาษณ์ พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) ณ สถานพำนักสงฆ์สายใจธรรม เขาตองยาง จ.ฉะเชิงเทรา เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2537 และได้ลงพิมพ์ใน มติชนรายวัน ฉบับวันอาทิตย์ที่ 30 มกราคม และวันจันทร์ที่ 31 มกราคม 2537 ในที่นี้ได้ตรวจแก้ข้อความและถ้อยคำให้ถูกต้องเรียบร้อยและ ปรับปรุงให้เต็มความ

เฉพาะกรณีเดียวนี้ อาตมาไม่ค่อยเอาใจใส่ อยากให้มอง เรื่องที่เป็นพื้นฐาน ให้ดูที่หลักการใหญ่และประโยชน์ความดีงาม ในระยะยาวมากกว่า ถ้าเรามองเฉพาะกรณีนี้ก็ไม่เกิดประโยชน์อะไรเท่าไร เรื่องนี้จะเป็นผลดีก็ต่อเมื่อเรามองให้ถึงเรื่องที่เป็นหลักของสังคมนี้และมองในระยะยาว

ปัญหาที่เกิดขึ้นนี้เป็นเรื่องชั่วคราว แต่มันไปกระทบกับ ส่วนรวมเข้า จึงขอแยกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน สำหรับเรื่องเฉพาะ กรณีขณะนี้ อาตมาอยู่ห่างไกลเรื่องไม่ได้รู้ข่าวสารข้อมูลโดยตรง ก็รู้จากหนังสือพิมพ์บ้าง มีท่านผู้อื่นเล่าให้ฟังบ้าง ก็ฟังไป ๆ แต่จะแสดงความเห็นอะไรก็ต้องรอให้เกิดความชัดเจน แต่พูด ได้เป็นหลัก ๆ ว่าในกรณีอย่างนี้ ถ้าวางวิधिปฏิบัติไม่ถูกต้องก็ จะเกิดเป็นปัญหาความขัดแย้งขึ้นมาโดยไม่สมควร

ฉะนั้นถ้าจะให้เรื่องเป็นไปด้วยดีก็น่าจะให้มีบุคคลหรือ คณะบุคคล เช่นกรรมการที่เป็นหลักขึ้นมา ที่จะเป็นผู้รับผิดชอบ ต่อกรณี เป็นผู้รวบรวมประมวลเรื่องรับข้อมูลและเป็นผู้ที่จะ ติดตามพิจารณาแก้ไขปัญหา ตัดสิน วินิจฉัย ในกรณีนี้ ถ้าได้ หลักขึ้นมาแล้วก็จะป็นศูนย์รวม ทั้งในแง่ที่ว่าคนทั้งหลายจะ คอยฟัง คอยติดตามที่นี้ และในแง่ที่ว่าคนทั้งหลายมีข้อมูลอะไร ก็จะมาหาที่นี้ ถ้าที่นี้เป็นศูนย์รวมเป็นหลักให้อย่างนี้แล้ว เรื่องต่าง ๆ ก็จะมีที่อ้างอิงและจะเบาลง

แต่ถ้าไม่ทำให้มีบุคคลหรือกรรมการหรือคณะที่เป็นหลัก ที่จะเป็นศูนย์รวมให้ประชาชนรับฟังและเป็นทีเก็บรวบรวม ข่าวสารข้อมูล แต่ละท่านก็จะดิ้นรนหาความจริงด้วยตัวเอง

ก็จะทำให้เรื่องบานปลายอื้อฉาวมาก

เพราะฉะนั้น จุดสำคัญจึงบอกว่า ถ้ามีหลักอย่างที่ว่านี้ ขึ้นมาแล้วหลายท่านก็จะมองว่า อ้อ ! มีแล้ว แหล่งที่จะหาข้อมูล เราอยากรู้ว่าอะไรเป็นอะไรก็รอฟังและไปถามจากที่นี่ ประชาชนจะได้คอยฟัง แต่ตอนนี้ประชาชนไม่รู้จะยึดอะไรเป็นหลัก ฟังท่านโน้นบ้างท่านนี้บ้างก็เกิดความแตกแยก สำหรับอาตมาเอง จะพูดในเรื่องหลักการแต่เฉพาะกรณีนี้อาตมายังไม่เป็นผู้วินิจฉัยว่าใครถูกใครผิด

- คิดว่าการร้องเรียนของโยมผู้หญิงมีน้ำหนักมากน้อยเพียงใด

อาตมา ตอนนี้ไม่ให้ความเห็นแบบวินิจฉัย แต่ต้องการให้มีบุคคลหรือคณะที่เป็นหลักมาเป็นผู้พิจารณาเรื่องนี้ ตอนนี้ทำอย่างไรเราจะได้หลักนี้ เพราะถ้าซ้ำต่อไปใคร ๆ ก็จะมาถามกันอยู่อย่างนี้ และผู้ออกความเห็นก็จะมากขึ้น

- มีความเห็นว่าการตรวจศึกษาธิการและองค์กรคณะสงฆ์เข้ามาดำเนินการเรื่องนี้จริงจังมากน้อยเพียงใด

นี้แหละ ที่อาตมาตอบไปคลุมคำถามนี้หมดแล้ว ตอนนี้ปัญหาคือว่า เรายังไม่ได้หลักในเรื่องนี้ ไม่ว่าจะเป็นคนหรือ คณะกรรมการหรือคณะบุคคลก็ตามที่เป็นหลัก

- เกี่ยวกับการเดินทางไปต่างประเทศของพระยันตระนี้ไปแต่ละครั้งนาน 6-7 เดือนท่านคิดว่ามากน้อยเพียงใด

อันนี้อยู่ที่ศาสนิกกิจที่ไปทำ สำคัญว่าไปทำอะไรมากกว่า พระที่ท่านไปทำงานอยู่นาน ๆ ก็มี อย่างพระธรรมทูต ไปปฏิบัติศาสนิกกิจต่างประเทศ บางทีก็มีช่วงเวลาปฏิบัติงาน 2 ปี 3 ปี

ก็ไปได้ อยู่ที่ว่าไปทำงานอะไร เพราะฉะนั้น เรื่องกาลเวลานี้ มันไม่สำคัญเท่าตัวงานหรือกิจธุระหรืออะไรที่ไปทำ

- คิดว่ามหาเถรสมาคม จะออกมาแสดงความคิดเห็นอย่างไร ?

ก็ได้ยินว่ากรรมการบางท่านก็ออกมาบ้างเหมือนกันในฐานะส่วนตัวของท่าน แต่ในส่วนรวมของตัวองค์กรคิดว่าประชาชนก็รอฟัง อาตมาก็รอฟังอยู่

- ที่ว่ามีความกระทบกระเทือนต่อพระศาสนา มีความคิดเห็นอย่างไร ?

เรื่องเฉพาะกรณีนี้ก็กระทบกระเทือนบ้าง แต่ถ้าจะกระทบกระเทือนมากก็อยู่ที่ตัวประชาชนเอง

องค์ประกอบที่จะทำให้เกิดกระทบกระเทือนมากหรือน้อย คือ

1. ตัวกรณี

2. ผู้ที่แก้ปัญหา และวิธีแก้ปัญหา

3. ประชาชน

นี่เป็นผู้มีส่วนที่จะทำให้เกิดผลกระทบต่อพระศาสนาและสังคม

ตัวกรณีเองที่ว่าเป็นเรื่องเสียหาย ถ้าเป็นจริงก็เกิดความเสียหาย เกิดผลกระทบ

สอง การแก้ปัญหา ถ้าแก้ไม่ถูกต้อง แก้ไม่ดีไม่ถูกทาง ก็ทำให้เกิดความเสียหายมากยิ่งขึ้น

สาม องค์ประกอบที่สำคัญคือประชาชน ประชาชนนี้ ถ้าเป็นผู้มีทัศนคติถูกต้อง เป็นผู้มีหลัก ก็จะไม่ค่อยเกิดผลเสียหายเท่าไร บางทีกลับจะได้ประโยชน์ด้วย คือได้บททดสอบหรือบทเรียน

แต่ถ้าประชาชนวางใจไม่ถูกและไม่มีหลักก็แน่นอน จะเกิดผลเสียหายมาก ฉะนั้นอาตมาจึงบอกว่าอาตมาสนใจเรื่องหลักการและปัญหาในระยะยาวมากกว่า

กรณีอย่างนี้ถ้ามองในแง่หลักและเวลาระยะยาว ก็เป็นเครื่องฟ้องถึงสภาพของกิจการส่วนรวมของสังคม ทั้งพระศาสนาและประชาชน และไม่ใช้แค่ฟ้องเท่านั้น แต่เป็นเครื่องเตือนว่าความบกพร่องย่อหย่อนในการประพฤติปฏิบัติ และการมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องทางพระศาสนาในสังคมไทยนี้ได้เป็นมานานแล้ว อันนี้เป็นทั้งเครื่องฟ้องและเป็นเครื่องเตือนว่าน่าจะจะได้ทบทวนกันเพื่อแก้ปัญหาในระยะยาว

แก้ปัญหาในระยะยาวอย่างไร คือเรื่องนี้แสดงว่าประชาชนของเราไม่ค่อยมีหลัก และนับถือพระศาสนาไม่ค่อยถูกต้องจึงหัวนโหนกแกวงไกวไปตามเรื่องราวเฉพาะกรณี เพราะฉะนั้นประชาชนจึงควรจะรู้หลักพระพุทธศาสนา ว่าคืออะไร การรู้หลักพระศาสนาจะมีประโยชน์ คือ

1. ถ้าประชาชนรู้หลักก็จะตัดหรือป้องกันปัญหาได้แต่ต้น พอมีบุคคลไม่ว่าพระหรือคฤหัสถ์ประพฤติปฏิบัติอะไร พุทธอะไร สอนอะไร ประชาชนจะรู้แต่ต้นเลยว่า ท่านพูดผิด หรือพูดถูก สอนผิดหรือสอนถูก ปฏิบัติผิดหรือปฏิบัติถูก ในเรื่องที่เป็นพื้น ๆ หรือขั้นพื้นฐาน เมื่อท่านปฏิบัติไม่ถูก สอนไม่ถูก ประชาชนก็ไม่ตื่นไปตาม ไม่หลงไปตาม ไม่ว่าจะมียะไร ๆ ก็ตาม ถ้าประชาชนมีหลักมีปัญญาจะไม่ตื่นไปตามง่าย ๆ จึงป้องกันปัญหาได้ตั้งแต่ต้น

2. ถึงแม้ไม่ทันรู้ตัวมาแต่ต้น แต่เมื่อเกิดเรื่องเกิดราวขึ้นแล้ว ถ้าประชาชนมีหลัก พระศาสนาก็อยู่ที่ตัวประชาชน คือคนแต่ละคนเมื่อรู้หลักพระศาสนา ๑ ก็อยู่ที่ตัวของเขา พระศาสนาก็เป็นของเขา คนอื่นใครจะเป็นอย่างไรพระศาสนาก็ไม่หล่นตามไปด้วย พระศาสนาก็คงอยู่ที่ตัวบุคคลนั้น แต่เพราะว่าประชาชนไม่รู้หลักไม่มีพระศาสนาอยู่ที่ตัวเอง เอาศาสนาไปแขวนไว้กับบุคคลโน้นบุคคลนี้ พอบุคคลนั้นมีอันเป็นอะไรไป พระศาสนาก็หล่นไปด้วย จุดนี้เป็นจุดที่สำคัญ

เพราะฉะนั้น ถ้าประชาชนรู้เข้าใจหลักพระศาสนาแล้ว ก็ไม่ค่อยเป็นปัญหา เรื่องอย่างนี้เกิดขึ้นมาประเดี๋ยวหนึ่งก็ผ่านไป จะกระทบกระเทือนบ้างก็ชั่วเวลาหนึ่ง แต่พระศาสนาส่วนรวมยังอยู่ ประชาชนจะแยกได้ระหว่างพระศาสนากับตัวบุคคล และหลักพระศาสนาก็อยู่ที่ตัวประชาชนนั่นเอง

- แผนนารีพิฆาตเชื่อว่ามีจริงหรือไม่

อาตมาก็รับฟัง เมื่อเรายังไม่รู้เห็นชัดเจน มันก็อยู่ในชั้นของความเป็นไปได้ จะด่วนวินิจฉัยไม่ได้ เมื่อยังไม่ได้ศึกษา ไม่ได้ค้นคว้าเรื่องนี้ให้เห็นจริง เราก็ต้องวางใจเป็นกลางไว้ก่อน ข้อมูลเข้ามาเราก็รับฟัง แต่จะเชื่อหรือไม่เชื่อเป็นอีกตอนหนึ่ง ถ้ามีข้อน่าสังเกตและมีเหตุผลในการพูดของเขา ถ้าเราต้องการความจริงและถ้าเรามีเวลา และเรามีส่วนเกี่ยวข้องรับผิดชอบ เราก็สืบสาวหาความจริงก็ต้องทำเป็นขั้นตอน อย่าไปตัดสินแต่ได้ยินได้ฟังไม่พอ

จึงอยู่ที่ว่าทำอะไรก็ทำให้มันถูกขั้นตอนตรงไปตรงมาใน
ขั้นนั้น ๆ ตอนนี้มีข้อมูลเข้ามาเราก็รับฟัง ถ้าพูดมีเหตุผลน่าฟัง
ก็อาจจะเชื่อบ้าง แต่จะตัดสินใจ ต้องสืบสาวหาความจริงให้เห็น
ชัดก่อน

- กรณี ดร.ระวี ภาวิไล ว่าพระยันตระขโมยกลอนไปคิดว่าเป็น
การขโมยทรัพย์สินทางปัญญาหรือไม่อย่างไร ?

อันนั้นไม่ต้องให้อาตมาตอบหรอก คนอ่านคู่มือหลักฐาน
ก็วินิจฉัยเอาเองได้ ไม่เห็นว่าอาตมาจะต้องไปวินิจฉัยอะไรเลย
ก็วินิจฉัยเอาเองสิ แต่ละคนเมื่อเห็นความจริงก็วินิจฉัยเอาเอง
ไม่ต้องไปถามให้คนนั้นคนนี่วินิจฉัยว่าเป็นไหม ๆ

ทางด้านอาจารย์ระวี ถ้าท่านต้องการให้คนรู้จักแสดง
หลักฐานของท่าน หลักฐานนั้นประชาชนก็ดูเอาเอง เมื่อเห็น
แล้วก็วินิจฉัยเอาเอง หลักมีว่าอย่างไร วินัยมีว่าอย่างไรก็เอา
บัญญัติในวินัยนั้นมาแสดง เมื่อเอาบัญญัติวินัยนั้นมาแสดงแล้ว
แต่ละคนก็สามารถวินิจฉัยได้ด้วยตนเอง เพราะฉะนั้นอาตมาว่า
ไม่ต้องมาถามอาตมา นี่แหละที่บอกมาให้ประชาชนมีหลัก

หนังสือพิมพ์ก็ช่วยได้ ไม่จำเป็นต้องไปเที่ยวถามคนนั้น
คนนี่ หนังสือพิมพ์ช่วยคือช่วยเอาหลักมาแสดงบอกว่าวินัยข้อนี้
มีว่าอย่างไร พระพุทธเจ้าตรัสไว้แล้ว ประชาชนเขาจะวินิจฉัย
ได้เอง ยุคนี้เป็นยุคที่เราจะพัฒนาคนให้มีปัญญา เพราะฉะนั้น
เราต้องช่วยพัฒนาปัญญาให้ประชาชนรู้จักคิด หน้าที่ของเรา
ก็คือนำข้อมูลมาให้และนำหลักมาให้ว่าหลักพระศาสนาหรือวินัย
ข้อนี้ว่าอย่างไร ถ้าคุณถามว่าวินัยข้อนี้ว่าอย่างไรอาตมาตอบได้

แต่จะให้เอาตมาวินิจฉัยกรณีนี้เอาตมาไม่มีหน้าที่วินิจฉัย

- โดยส่วนตัวเชื่อหรือไม่ว่าพระยันตระมีความสัมพันธ์กับสภา
เทปลับจะผูกมัดได้มากน้อยแค่ไหน

เชื่อหรือไม่เชื่อ ก็ต้องสอบหลักฐานกัน เอาตมาไม่ค่อย
ได้ติดตามเรื่องนี้ เอาตมาสนใจว่าจะทำอะไรให้ประชาชนมีหลัก
เอาตมาสนใจในการแก้ปัญหาระยะยาวมากกว่า หนังสือพิมพ์
ก็ต้องช่วยในการที่จะพัฒนาสังคมพัฒนาประชาชนให้มีคุณภาพ
โดยเฉพาะยุคนี้เป็นยุคข่าวสารข้อมูล เป็นยุคที่ว่าข่าวสารข้อมูล
เข้ามามาก ถ้าคนปฏิบัติไม่ถูกก็เป็นโทษ แต่ถ้าปฏิบัติถูกก็จะ
เป็นเครื่องพัฒนามนุษย์ซึ่งจะทำให้มีปัญหา

ยุคข่าวสารข้อมูลนี้มองกันผิวเผินก็ถือว่าเป็นยุคที่ประชาชน
จะมีปัญหามาก เพราะมีความรู้กันมาก แต่เอาเข้าจริง อาจจะ
ไม่เป็นเช่นนั้น ถ้าคนพัฒนาไม่ทัน ถึงแม้โลกเจริญด้วยข่าวสาร
ข้อมูลแต่คนก็ไม่เท่าทันข้อมูล ปัจจุบันนี้กลายเป็นว่าแทนที่ข่าวสาร
ข้อมูลจะช่วยให้คนพัฒนามีปัญญาดี กลับทำให้คนมีโง่โง่มากขึ้น
ประชาชนเป็นเหยื่อของการหลอกลวงมากขึ้น ใช้ข่าวสารข้อมูล
เป็นเครื่องหลอกล่อกันและกัน

ชาวพุทธเองในฐานะเป็นมนุษย์ที่อยู่ในยุคนี้ด้วย เท่าที่
เราเห็นสภาพในปัจจุบันนี้ก็คือชาวพุทธมักไม่เป็นอุบาสกอุบาสิกา
ที่ดีมันจึงเกิดปัญหาอย่างนี้ขึ้น ถ้าชาวพุทธรู้หลักแล้วประพฤติ
ตามหลักที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนเช่นในเรื่องคุณสมบัติของอุบาสก
อุบาสิกาซึ่งมีหลายข้อ ในหลายข้อนั้นมีอยู่ข้อหนึ่งว่าไม่ตื่นข่าว
มงคล การที่เกิดข่าวร้ายเสียหายในปัจจุบันเพราะอะไร มันเป็น

เพราะเหตุนี้ด้วยหรือเปล่า คือชาวพุทธไม่เป็นอุบาสกอุบาสิกาที่ดี เพราะตื่นข่าวมงคลจึงหวั่นไหวไปตามเสียงลือ เสียงดังที่โน้น ข่าวดังที่นี้ องค์กรโน้นเป็นอย่างนั้นองค์กรนี้ขลังอย่างนี้ ไปกันใหญ่ ไม่มีหลักของตัวเอง ถ้ามีหลักของตัวเองก็สามารถมองว่าสิ่งที่เป็นข่าวขึ้นมานี้ถูกต้องหรือผิด อย่างที่พูดมาแต่ต้น แต่ยิ่งกว่านั้นก็คือชาวพุทธที่ดีจะรู้มาตั้งแต่ตอนต้นแล้วว่าพระองค์นี้ท่านสอนผิดหรือสอนถูก ท่านปฏิบัติผิดหรือถูก เมื่อเห็นมาแต่ต้นแล้วก็ไม่ตื่นตามไปตั้งแต่ต้นแล้ว เรื่องก็จะไม่บานปลายมาจนเกิดปัญหาในปัจจุบัน

ฉะนั้นเอาตมาจึงสนใจปัญหากว้าง ๆ ที่เป็นหลักการในระยะยาว ในแง่พระศาสนาก็ให้ประชาชนหรือชาวพุทธเป็นผู้มีหลักรู้หลักพระศาสนา ให้พระศาสนาอยู่ที่ตัวเอง ไม่ต้องเอาพระศาสนาไปแขวนไว้กับบุคคลไหน ๆ ถ้าอย่างนี้บุคคลมีอันเป็นไปก็ไม่พาพระศาสนาหล่นไปด้วย เพราะพระศาสนาอยู่ที่ตัวของแต่ละบุคคลแล้ว นี่พูดในแง่ของพระศาสนา

ที่นี้พูดในแง่ของสังคมส่วนรวม อย่างที่เห็นอยู่เสมอว่าเป็นปัญหาในเรื่องการศึกษาด้วย อันนี้เท่ากับเป็นเหตุการณ์หนึ่งที่ฟ้องและเตือนให้ผู้รับผิดชอบการศึกษาได้หันมาพิจารณาการศึกษาของเราว่าน่าจะยังไม่ค่อยได้ผลดี ไม่ทำให้ประชาชนรู้เท่าทันยุคสมัย ประชาชนไม่เท่าทันข่าวสารข้อมูล หลายคนตามทันข่าวสาร แต่ไม่รู้เท่าทันข่าวสารนั้น โลกพัฒนามาสู่ยุคข่าวสารข้อมูลแล้ว เราถือว่าเราจะพัฒนาปัญญากันใหญ่ แต่ปรากฏว่าประชาชนไม่ได้พัฒนาตัวเอง ให้เป็นผู้มีประสิทธิภาพ

และมีความสามารถในการที่จะอยู่ด้วยดีในยุคข่าวสารข้อมูล แทนที่จะรู้เท่าทันข้อมูลแล้วนำข้อมูลข่าวสารมาใช้ให้เป็นประโยชน์ กลับกลายเป็นเกิดผลเสีย กลายเป็นเหยื่อข่าวสาร

หนึ่ง ก็กลายเป็นคนผิวเผิน รับฟังข่าวสารอย่างผิวเผิน แล้วก็รู้เท่าทัน จึงถูกหลอกหล่อง่าย จึงมีคนเอาข้อมูลข่าวสารไปใช้เป็นเครื่องมือ เป็นเครื่องหลอกประชาชนให้ตื่นไปตามเรื่องต่าง ๆ แล้วก็ได้ผลประโยชน์มาก ๆ นี่คือปัญหาของสังคม

ถ้ามองในแง่นี้ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ว่าทางพระศาสนาหรือทางสังคม ก็แบบเดียวกัน มันไม่ใช่เป็นปัญหาเฉพาะเรื่องที่กำลังพิจารณากันหรอก มันเป็นปัญหาของสังคมไทยทั้งหมด มันโยงกันหมด โยงปัญหานี้ไปหาปัญหาอื่น ๆ เกิดจากสภาพปัญหาอันเดียวกัน เพราะฉะนั้น ผู้รับผิดชอบการศึกษาของรัฐ จะต้องคิดทบทวนและพิจารณาปรับปรุงการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการน่าจะทำหน้าที่ด้านนี้ให้ดีขึ้น

- การตั้งคณะกรรมการขึ้นมาสอบสวนคิดว่ามีความเป็นกลางมากน้อยเพียงใด

ก็นั่นสิ ตอนนี้อาตมาจึงบอกว่าต้องได้คณะบุคคลที่เป็นหลัก คำว่าเป็นหลักก็หมายความว่าทำให้คนทั้งหลายเขายอมรับที่เขาแยกกันเป็นฝ่าย ๆ นี่ก็หาหลักมาให้เขายอมรับเสีย พอเขายอมรับแต่ต้นแล้ว ตอนนี้ก็เท่ากับเป็นสัญญาประชาคมว่า เอาละนะ ต่อไปนี้คุณต้องฟังนะ คุณจะไปเที่ยววุ่นวายอะไรไม่ได้ ตอนนี้เราไม่มีหลักอันนี้ แต่ละท่านก็เลยต้องเที่ยวพูดเที่ยวจากัน

ไป เรื่องราวมันก็กระจาย มันพร่า มันบานปลายออกไป

- การที่มีรัฐมนตรีออกมาปกป้องท่านเห็นเป็นอย่างไร ?

นี่อาตมาพูดไปหมดแล้ว ก็ให้ไปเอาหลักแล้วก็เอาหลักนั้นไปใช้แล้วคนนั้นก็ตอบได้เอง ไม่ต้องไปวิจารณ์รัฐมนตรี ไม่ต้องไปวิจารณ์คนไหน เอาหลักไปใช้ก็รู้ว่าใครทำถูกหรือไม่ นี่แหละอาตมาจึงว่าไม่ต้องไปพูดมาก เทียวไปถามว่ารัฐมนตรีคนนี้เป็นอย่างไร อะไรนี่ มันทำให้ทะเลาะกัน เอาหลักมาบอก แล้วประชาชนดูได้เองว่า รัฐมนตรีทำถูกหลักไหม เราเอาหลักมาให้ดีกว่า เรามุ่งประโยชน์แก่สังคม ว่าทำอย่างไรจะทำให้สังคมนี้น่าดี ช่วยพระศาสนาแก้ไขสถานการณ์

รวมความว่า หนึ่ง ขอให้ได้หลัก สอง ขอให้ได้ประโยชน์ระยะยาวแก่พระศาสนาและสังคม ขอให้เรื่องนี้เป็นบททดสอบความเป็นชาวพุทธว่าสอบตกไหม ตอนนี้จะเห็นว่าชาวพุทธส่วนมากหรือจำนวนมากสอบตกแล้ว ทีนี้ถ้าสอบตกแล้วก็เอาเป็นบทเรียนต่อไป จะได้สอบใหม่ ถ้าสอบตกแล้วยังไม่ได้บทเรียนด้วยก็แย่เลย ต่อไปก็ไม่เจริญไม่พัฒนา

- การที่พระพยอมออกมาแสดงความคิดเห็นเรื่องนี้มีความคิดเห็นอย่างไร ?

ถ้าไม่มีหลักให้เป็นที่รับฟัง แต่ละท่านก็ต้องดิ้นรน พยายามหาความจริง ก็คงจะไม่ใช่เฉพาะท่านพระพยอม คนอื่นก็ต้องดิ้นแบบนี้ ในเมื่อไม่มีหลักให้ยึดถือ ถ้ามีหลักให้ยึดถือแล้ว อาตมาว่าพระพยอมก็ต้องรอฟัง ว่าท่านผู้นี้จะว่าอย่างไรหรือคณะ-

กรรมการนี้จะว่าอย่างไร พระพยอมท่านมีหลักฐานอะไรก็ต้องเอาไปให้คณะกรรมการนี้ ไม่ต้องมาพูดกับประชาชน อย่างนี้อาตมาว่าอยู่ที่วิธีการแก้ปัญหาให้ถูกต้อง ถ้าใช้วิธีแก้ปัญหาก็ไม่ค่อยเกิดผลเสีย

ตกลงว่าองค์ประกอบที่จะทำให้กระทบกระเทือนต่อพระศาสนาและสังคมมี หนึ่ง ตัวกรณีเอง สอง การแก้ปัญหาทั้งวิธีการและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาซึ่งจะรับผิดชอบเรื่องนี้ และสาม ประชาชน

เฉพาะตัวกรณีเมื่อข่าวเกิดขึ้นแล้วเป็นเรื่องเสียหายก็ต้องกระทบกระเทือนบ้าง แต่ถ้าข้อสอง และข้อสามดี ก็เกิดความกระทบกระเทือนนิดเดียว คือในการแก้ปัญหาก็แก้ถูกจุดถูกเรื่อง ถูกทางถูกวิธี ส่วนประชาชนก็มีสติดี ปฏิบัติตามหลักพระศาสนาเป็นคนมีหลักแล้วเรื่องนี้ก็มีผลเสียนิดเดียว เป็นเรื่องชั่วคราวผ่านแวบไป แต่ถ้าแก้ปัญหากันไม่ถูกทาง โดยเฉพาะถ้าประชาชนไม่มีหลัก ต่อไปกรณีอย่างนี้ก็จะเกิดขึ้นเรื่อยและผลเสียก็จะมากขึ้นด้วย เพราะไม่รู้จับบทเรียนให้เป็นประโยชน์

เพราะฉะนั้น หนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นสื่อมวลชนก็ช่วยได้ในแง่นี้ คือช่วยให้ประชาชนเข้าสู่หลักนี้ เมื่อเรื่องร้ายเกิดขึ้นแล้วเราก็ถือโอกาสใช้มันให้เป็นประโยชน์แก่ประชาชน อาตมาถือว่าเหตุการณ์ร้ายนี้ มองอีกแง่หนึ่งมันเป็นประโยชน์ บางทีเป็นการดีด้วยซ้ำที่เกิดเหตุการณ์เสียตอนนี้ แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับว่าเราจะต้องเอาสถานการณ์มาใช้ และใช้สถานการณ์ให้เป็น โดยทำให้ประชาชนหนักแน่นขึ้นและเข้าสู่ทางที่ถูกต้อง ถ้าเรื่อง

ร้ายไม่เกิดขึ้น ก็หลงทางกันอยู่นี้แหละ ไม่รู้จักเข้าสู่ทางเสียที่
คราวนี้ได้โอกาสแล้วทำไมไม่ใช้ ถ้าดึงประชาชนเข้าสู่ทางที่
ถูกต้องได้ก็กลับเป็นประโยชน์ แต่ถ้าไม่ใช้ให้เป็นประโยชน์ก็
น่าเสียดาย ก็แยะต่อไปและยิ่งหนักเข้าไปอีก

- มีบางคนให้แก่ปัญหาโดยการตรวจเลือดเด็กหญิงคนหนึ่งมี
ความเห็นอย่างไร ?

อันนั้นเป็นเรื่องของข้อปลีกย่อย ในการพิสูจน์หาความ
จริง ถ้ามันช่วยในการแก้ปัญหาก็ต้องเอามาพิจารณาหลักการ
คืออะไร ก็คือเราต้องการความจริงใช่ไหม วิธีการในการหา
ความจริงก็ทำกันไปสิ อันนั้นเป็นรายละเอียดไม่ต้องมาถาม
อาตมา ถ้ามีกรรมการที่ถูกต้องขึ้นมา ก็นำเรื่องนี้เข้าพิจารณา
ด้วย อยู่ที่ว่าวิธีการอะไรที่จะทำให้เรารู้ความจริงที่จะแก้ปัญหา
ได้ มันก็เป็นประโยชน์

- คิดว่าความขัดแย้งเรื่องนี้จะบานปลายแค่ไหน

ก็จะไปบานปลายอะไร ถ้าปฏิบัติตามที่อาตมาพูดไม่มี
บานปลาย ได้ประโยชน์ด้วย เพราะฉะนั้นไม่ต้องไปห่วง ขอให้
ปฏิบัติ

- การที่พระยันตระแต่งตัวเหมือนกับเจงกีสข่านและใส่รองเท้า
(บู๊ต) มีความเห็นอย่างไร ?

ก็นี่แหละ ถ้าประชาชนรู้หลักพระวินัย ประชาชนก็
วินิจฉัยได้ตั้งแต่ต้น นี่ก็ชอบถามเรื่องปลีก ๆ ย่อย ๆ ถามเรื่อง
เหล่านี้มันไม่มีประโยชน์ มันไม่รู้จักจบ อาตมาบอกแล้วไงว่า
หลักการสำคัญมาก ให้ประชาชนรู้หลักพระศาสนา อย่าไป

แขวนพระศาสนาไว้กับบุคคล พอเรารู้หลักแล้วประชาชนจะ
วินิจฉัยได้แม้ตั้งแต่ต้นว่า ท่านผู้นี้พูดอย่างนี้ สอนอย่างนี้ ปฏิบัติ
อย่างนี้ถูกไหม

ในสมัยโบราณอาจจะมีข้อดีกว่าสมัยนี้ตรงนี้หน่อย คือ
ชาวบ้านใกล้ชิดกับวัด และชาวบ้านรู้หลักพระศาสนา โดยเฉพาะ
ผู้ชายก็บวชเรียนกันมาแทบทุกคน เพราะฉะนั้นรู้วินัยพระดี
พระองค์ไหนมาประพฤติปฏิบัติถูกผิดก็รู้แต่ต้น และตรวจสอบ
ได้ตลอด มันก็ไม่เกิดปัญหาบานปลาย

- ในกรณีมีพระภิกษุบางรูปออกมาทำพระพยอมชกต่อยมีความ
เห็นอย่างไร ?

ประชาชนก็วินิจฉัยกันได้อยู่แล้วว่า ถูกหรือผิด ต้องมา
ถามเอาตมาให้วินิจฉัยอะไรอีก ประชาชนเห็นอยู่แล้วว่ามันถูก
หรือมันผิด เอาตมาว่าเรื่องอย่างนี้ไม่ต้องถามหรอก คนที่ดู คน
ที่อ่านเขาตัวเอง บอกแล้วว่าเอาตมาสนใจแต่เรื่องที่เป็นหลัก ๆ
ที่เป็นประโยชน์ระยะยาว

- มองบทบาทสื่อมวลชนขณะนี้อย่างไรในการเสนอข่าวพระ-
ยันตระ ?

สื่อมวลชนต้องมีเป้าหมายที่มุ่งทำเพื่อประโยชน์แก่พระ-
ศาสนาและสังคม คือมองว่าเรื่องที่เกิดขึ้นเราต้องการความ
แจ่มกระจ่างและต้องการแก้ปัญหาเพราะอะไร ก็เพราะต้องการ
ที่จะช่วยเหลือสังคมและพระศาสนาในระยะยาว เมื่อตั้งใจดี
อย่างนี้ก็ช่วยกันในการแก้ปัญหาแล้วก็จะไม่ทำให้บานปลาย

อยากจะให้ลงเรื่องหลัก ๆ บ้าง การไปลงในแง่ว่าคนนั้น
ว่าอย่างนั้น คนนี้ว่าอย่างนี้ มันก็น่าสนใจหรอก แต่ประชาชน
จะไม่พัฒนา จะไปสนองความต้องการของประชาชนที่อยากจะ
ตื่นตื่นอะไรต่ออะไร แล้วก็เต็มไปด้วยโมหะ กลายเป็นไป
กระตุ้นเร้าประชาชนให้ร่วนไปด้วย โทสะ โมหะ โลภะ ไม่ได้
เกิดปัญญา ทำอย่างไรเราจะช่วยให้เขาเกิดปัญญา จะได้พัฒนา
กันเสียที หนังสือพิมพ์และสื่อมวลชนทั้งหลายควรให้ข้อมูลที่
เป็นหลัก ให้ข้อคิดที่เป็นหลัก ให้หลักการของพระพุทธศาสนา
และให้เขาคิด

อาตมาว่าตามปกติประชาชนในเมืองเราตอนนี้ ก็ไม่ค่อย
สนใจในเรื่องที่เป็นหลักการอยู่แล้ว และการที่จะให้เขาสนใจ
ขึ้นมาก็ยาก เพราะฉะนั้น เมื่อเหตุการณ์น่าตื่นตื่นเกิดขึ้นอย่างนี้
เราก็มองเป็นโอกาสที่จะจับเอาหลักเหล่านี้มาพูดให้เขาสนใจได้
บ้าง ซึ่งบางทีมันก็ช่วยเพราะเขาตื่นตื่นอยากรู้อยู่แล้ว ถ้าทำ
ให้เขามาสนใจหลักได้ ก็เท่ากับช่วยพระศาสนาและสังคม นี้จะ
เป็นบทบาทที่น่าภูมิใจของสื่อมวลชน

- มองการที่มีผู้ศรัทธาพระยันตระจำนวนมาก คิดว่าเป็นการยึด
ตัวบุคคลหรือศาสนา

อาตมาพูดไปแล้วครอบคลุมหมดเลย ประชาชนฟังที่
อาตมาพูดก็ใช้ปัญญาพิจารณาตอบเอาสิ วิวินิจฉัยได้เองว่าที่เป็น
อย่างนี้เป็นเพราะอะไร จะถามอีกก็ข้อ พอรู้หลักและฝึกฝน
ปัญญาแล้วตอบได้หมด ฉะนั้น อาตมาไม่ต้องไปวินิจฉัยอีก
นี่คือการให้หลักเพื่อให้คนได้พัฒนาปัญญา เราจะเข้าสู่ราย-

ละเอียดไปตอบแทนเขาทำไม ไม่รู้จักคิดบ้างหรือ เราบอกข้อมูล และหลักให้ประชาชนแล้ว ก็ให้ประชาชนรู้จักคิดเองบ้าง ไม่ต้องให้คนอื่นมาช่วยจี้ นี่แหละเป็นการพัฒนาปัญญา ใช้ข่าวสาร ข้อมูลให้เป็นประโยชน์

ข่าวสารที่เป็นเรื่องตื้นตัน เรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็ให้เขารู้ว่าเป็นเรื่องประกอบ พร้อมกันนั้นส่วนที่เป็นหลักก็ให้เขาบ้าง แล้วเขาจะมีหลักที่จะพิจารณาวินิจฉัยเรื่องราวต่าง ๆ เพราะฉะนั้น จะทำอย่างไรที่จะช่วยให้ประชาชนมาสนใจในเรื่องที่เป็นหลัก พระศาสนา หากทำได้จะเป็นความสำเร็จของสื่อมวลชน

สิ่งที่สื่อมวลชนยุคนี้ น่าจะช่วยก็คือ พัฒนาสังคม พัฒนา ประชาชน เพราะว่าสื่อมวลชนมีอิทธิพลมาก ในการให้การ ศึกษา จนกระทั่งปัจจุบันนี้บางที่เด็กเชื่อสื่อมวลชนมากกว่าครู ครูมีอิทธิพลน้อยกว่าสื่อมวลชน เพราะฉะนั้นสื่อมวลชนก็จะ ต้องทำหน้าที่ในการให้การศึกษายอดเยี่ยมที่สุด และใช้โอกาส ต่าง ๆ อย่างนี้ให้เป็นประโยชน์ในการให้การศึกษแก่ประชาชน ให้เขาพัฒนาปัญญา

อาตมาว่าอย่าไปสนใจเรื่องปลีกย่อยนักเลย เอาเรื่องหลัก ดีกว่า ว่าทำอย่างไรเราจะช่วยสังคมให้ประชาชนสนใจหลัก เหล่านี้ขึ้นมาและรู้จักคิดพิจารณาด้วยตัวเอง แล้วเราจะถือได้ว่า ประสบความสำเร็จที่ทำให้สังคมของเราพัฒนา ประชาชนมี สติปัญญามากขึ้น มีวิจรรณญาณมากขึ้น

ในสังคมประชาธิปไตย เราต้องการให้ประชาชนมีปัญญา ที่จะตัดสินใจวินิจฉัยเลือกเองได้ นี่เราไม่ได้พัฒนาปัญญาให้ประ-

ชาชนรู้จักวินิจฉัยตัดสินเรื่องราวต่าง ๆ เองได้ ถ้าเราจะต้องไปคอยจี้ว่าต้องเชื่ออย่างนี้ ๆ ก็ไม่ไหว ประชาชนอย่างนี้สร้างสังคมประชาธิปไตยไม่สำเร็จ ตอนนี้อย่ามวชนมีหน้าที่พัฒนาประชาชน พัฒนาสังคมในด้านสติปัญญาอย่างนี้ ซึ่งเป็นการทำประโยชน์แก่ส่วนรวมทั้งหมด

- คิดว่าคณะสงฆ์ควรจะออกมาอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

อาตมาบอกแล้วว่า ให้มีบุคคลที่เป็นหลัก มีคณะบุคคลหรือกรรมการที่เป็นหลักขึ้นมา ก็ได้ข่าวว่า รมต.ศึกษาธิการพูดว่าจะขอหรือได้ขอให้มหาเถรสมาคมตั้งกรรมการขึ้น คิดว่าประชาชนคงจะรอ อาตมาไม่ได้ไปถามท่านเอง จะตอบได้อย่างไรว่าทำไมท่านจึงช้าอยู่ แต่อาตมาพูดได้ว่า อาตมาได้ยินข่าว มีหนังสือพิมพ์ลง รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาฯ ท่านให้สัมภาษณ์ว่า ตอนนี้จะขอให้ตั้งคณะกรรมการ อาตมาคิดว่าประชาชนคงรออยู่

- แล้วเกี่ยวกับการหาทางออกต่อเหตุการณ์นี้ พอจะพูดได้ไหม ?

การหาทางออกก็พูดไปหมดแล้ว คือ หนึ่ง เฉพาะตัวกรณี สอง การแก้ปัญหา สาม เรื่องระยะยาว ระยะยาวนี้สำคัญที่สุด ให้ประชาชนได้ประโยชน์จากบทเรียนหรือบททดสอบ อันนี้เป็นประโยชน์ที่สำคัญที่สุด เป็นประโยชน์ที่แท้จริง

ตกลงอย่าเอาศาสนาไปแขวนไว้กับบุคคล ให้ประชาชนรู้หลักพระศาสนา มีศาสนาอยู่ที่ตัวเอง แล้วศาสนาก็เป็นของแต่ละคน ใครจะไปจะมาศาสนาที่อยู่ ไม่หล่นไม่หายไปด้วย

พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า ตถาคตจะเกิดขึ้นหรือไม่ก็ตาม
หลักความจริงก็มีอยู่อย่างนี้ ๆ ตถาคตคือพระพุทธเจ้าทั้งหลาย
ค้นพบความจริงแล้วก็นำมาเปิดเผย แสดง ชี้แจง อธิบาย ทำให้
เข้าใจง่าย เสร็จแล้วก็หมดหน้าที่ พระองค์ชี้แจงนำเราเข้าสู่
หลักความจริงแล้ว เราก็อยู่กับความจริง พระองค์ก็เสด็จไป
ถ้าเราวางใจอย่างนี้เราก็อยู่กับหลัก

หลักความจริงมันมีอยู่เป็นธรรมดาแล้วแต่เราไม่รู้ ท่าน
มาชี้แจงให้เรารู้ เมื่อเรารู้แล้วเราก็อยู่กับหลักความจริงนั้น
ถึงแม้บุคคลจะเปลี่ยนแปลงไปหลักมันก็อยู่อย่างนั้น ท่านก็บอก
ไว้แล้ว พระพุทธเจ้าจะเกิดหรือไม่เกิด ความจริงมันก็มีอยู่
อย่างนั้นแล้วจะไปคำนึงถึงบุคคลเล็กน้อยอะไร ขนาดพระพุทธเจ้า
ยังบอกอย่างนี้ พระองค์เสด็จมาแล้ว พระองค์ก็เสด็จไป พระองค์
อุปติขึ้นประสูติแล้วก็ปรินิพพาน ใครมาคนรุ่นหลัง ๆ เป็นลูกศิษย์
พระพุทธเจ้ายังทำหน้าที่ เพียงแต่นำคนเข้าไปเฝ้าพระพุทธเจ้า
แค่นั้นก็จบ คนนั้นก็อยู่กับหลักความจริงนั้น อยู่กับธรรมะ อยู่
กับตัวหลักแล้วไม่มีปัญหา

ขออ้าซ่า ๆ ว่า เมื่อเราเข้าสู่ทางที่ถูกต้องแล้ว ศาสนาอยู่กับ
ตัวเรา เป็นของเรา ไม่มีใครจะทำให้หลุดหายไปไหนได้ ขอ
ฝากไว้แค่นี้

คุณธรรมของชาวพุทธ ในยุคข่าวสารข้อมูล

ขอเจริญพรญาติโยมสาธุชนทุกท่าน วันนี้อาตมาภาพ ได้รับนิมนต์มาที่วัดสวนแก้วอีกครั้งหนึ่ง ที่ว่ารับนิมนต์มาอีกครั้งหนึ่งก็เพราะเคยรับนิมนต์มาแล้ว บางที่ไม่ได้รับนิมนต์แต่มาพอมานี้แล้วได้พบ ท่านนิมนต์ให้พูดก็เคย

สำหรับวันนี้เป็นเรื่องนิมนต์จริงๆที่มานี้พอดีประจวบกับมีเหตุการณ์ที่ชาวไทยหรือพุทธศาสนิกชนกำลังสนใจมากบางท่านก็อาจจะเข้าใจเป็นว่าอาตมา มาเกี่ยวกับเรื่องนั้นหรือเปล่าก็ไม่เกี่ยวข้องกันเพราะอาตมาได้รับนิมนต์ไว้ตั้งนานแล้ว ได้รับหนังสือนิมนต์ของพระอาจารย์พยอม ตั้งแต่วันที่ 10 ธันวาคม ตอนนั้นก็ยังไม่มีความรู้เรื่องราวอะไร

ก็อย่างที่ทราบกันแล้ว งานนี้เป็นงานพิเศษประจำปีของวัดนี้ คืองานเสริมธรรม-เสริมปัญญา

อาตมา มาวันนี้ก็ไม่ได้คิดจะพูดเรื่องหลักอะไรสำคัญเป็นพิเศษ มาพูดกับโยมให้เรื่องที่สบาย ๆ แล้วก็ แทนที่จะพูดคุยเป็นการบรรยายธรรมก็อยากจะให้เป็นการตั้งคำถาม และ แทนที่จะให้โยมถามอาตมา กลายเป็นอาตมาเป็นฝ่ายถามโยม เพราะฉะนั้นวันนี้จะตั้งคำถามให้โยมตอบ

ถ้าจะให้โยมตอบออกมาจริง ๆ ก็จะใช้เวลามากจะวุ่นวาย
สับสน อาตมาจึงจะขอใช้วิธีถามไปแล้วให้คิดดู และขอให้ลอง
ตอบดูในใจว่าจะตรงกันหรือเปล่า

คำถามที่จะถามก็อย่างที่ว่าไว้ในตอนต้นแล้วว่า วันนี้
จะพูดอย่างสบาย ๆ ก็ไม่ใช่เป็นการถามเรื่องหลักธรรมลึกซึ้ง
อะไร ถามเรื่องง่าย ๆ ที่เราควรจะรู้ควรจะสนใจ โดยเฉพาะ
ที่เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน

อาตมามานี้ก็ว่า เราควรจะให้ความสนใจแก่หลักพระ-
ศาสนาให้มาก คือเกิดการสังเกตว่าประชาชนหรือที่เรียกกันว่า
ชาวพุทธปัจจุบันเนี่ยมีความแวงใกวมมาก แวงใกวไปตาม
เหตุการณ์ แวงใกวไปตามเรื่องราว แวงใกวไปตามบุคคล
ไม่ได้หลัก

ถ้าหากเป็นคนที่ได้หลัก รู้หลักพระศาสนาแล้วก็ยืนอยู่
กับหลัก เหตุการณ์เรื่องราวอะไรต่าง ๆ ผ่านมา ถ้าเรายืนอยู่
กับหลักแล้วเราก็ไม่หวั่นไหว เรามองเราอาจจะเห็นแล้ว สิ่งนั้น
ก็ผ่านไป ยิ่งกว่านั้นเรามีหลักแล้ว เราจะสามารถวินิจฉัยได้
ด้วยซ้ำไปว่าสิ่งเกิดขึ้น การกระทำทุกอย่างที่เกิดขึ้นถูกต้อง
หรือไม่ แทนที่จะต้องฟังทางนั้นที่ทางนี้ที่ก็อาจทำให้หวั่นไหวไป

ถ้าหากดำรงตัวไม่ดี ดีไม่ดีหล่นไปจากพระพุทธศาสนา
เลย ถ้าเป็นคนที่มีหลักแล้วก็ไม่ต้องเป็นห่วงอยู่ได้ตลอดเวลา

เวลานี้จะต้องให้คนสนใจเรื่องหลักพระศาสนาให้มาก
แล้วก็อยู่กับหลักให้ได้ อย่างที่พูดบ่อย ๆ ว่า อย่าเอาพระศาสนา
ไปแขวนไปไว้กับบุคคล บุคคลมีอันเป็นอะไรไปพระศาสนา
ของเราก็ร่วงหล่นไปด้วย

ถ้าเรามีหลักแล้วพระศาสนาก็อยู่ที่ตัวเรา เป็นของเรา ท่านที่มีความรู้ เป็นนักปราชญ์แสดงธรรมอะไรต่าง ๆ ก็มาช่วยให้เราเข้าใจ-มั่นในหลักยิ่งขึ้น ไม่ใช่ออกจากหลัก ถ้าทำไม่ถูกต้องก็ออกจากหลัก วิ่งเตลิดไปเลย ตกลงว่าวันนี้ เน้นความสำคัญเรื่องหลัก

ที่นี้หลักที่สัมพันธ์กับเหตุการณ์ปัจจุบันก็เป็นเรื่องที่ไม่ใช่หลักธรรมสำคัญอะไรนักหรอก เป็นเรื่องง่าย ๆ แต่บางทีก็ไม่ค่อยได้คิดกัน

อาตมาจะตั้งคำถามเล็ก ๆ น้อย ๆ ตั้งไปสัก 4-5 ข้อก่อน ถ้าหากว่าตอบจบแล้ว มีเวลาค่อยถามต่อ คำถาม 4-5 ข้อนี้จะถามไปเลยทีเดียวให้ช่วยกันคิด

คำถามข้อที่ 1 บอกว่า ยุคนี่เขาเรียกว่าเป็นยุคข่าวสาร ข้อมูล ชาวพุทธมีคุณสมบัติอะไรที่สำคัญมากสำหรับปัจจุบันนี้ ที่เรียกว่าเป็นยุคข่าวสารข้อมูล

ขอให้นึกดู คนที่จะตอบได้ก็ต้องรู้ว่าชาวพุทธนี้มีคุณสมบัติอะไร หรือจะเรียกให้แคบเข้ามาก็คืออุบาสก-อุบาสิกา ขอถามย้ำอีกทีว่าคุณสมบัติข้อไหนของชาวพุทธที่สำคัญสำหรับยุคปัจจุบันที่เรียกว่าเป็นยุคข่าวสารข้อมูล

ต่อไปข้อที่ 2 ถามว่า การนับถือพระโพธิสัตว์ที่ถูกต้องคือนับถืออย่างไร อันนี้ถามเกี่ยวคติพระโพธิสัตว์ แล้วก็ถามเนื่องออกไปว่า ระหว่างพระโพธิสัตว์กับพระอรหันต์นั้นมีความแตกต่างกันอย่างไรในการทำความดี

ต่อไปข้อ 3 ถามว่า พระอริยะกับผู้วิเศษเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร แล้วก็อาจจะถามเนื่องกับข้อนี้ว่า

ใครจะรู้หรือตัดสินได้ว่า ผู้ใดเป็นอริยะ ตลอดจนกระทั่งเป็นพระอรหันต์

อีกข้อหนึ่ง (ข้อที่ 4) ถามว่าปาฏิหาริย์มีก็อย่าง ต่างกันอย่างไร ในพระพุทธรูปท่านให้นับถือปาฏิหาริย์หรือเปล่า

ถามติดกันแบบนี้โยมอาจจะงงเลยนะหลายข้อ แต่ถ้าเป็นผู้รู้หลักที่อยู่แล้ว ไม่ทันต้องคิด พิจารณาอะไรหรอก เอาละเอาแค่นี้ก่อนเยอะแล้ว แต่ที่จริงเป็นเรื่องง่าย ๆ ธรรมดาชาวพุทธควรจะรู้ตั้งแต่แรก คือถ้ารู้หลักเหล่านี้แล้วเราจะอยู่ในสถานการณ์ปัจจุบันได้ดี

อาตมาก็จะเริ่มตั้งแต่คำถามข้อที่ 1 ที่ว่าคุณสมบัติของชาวพุทธข้อไหนมีความสำคัญเป็นพิเศษสำหรับปัจจุบันที่เรียกว่าเป็นยุคข่าวสารข้อมูล โยมก็ต้องทราบที่ชาวพุทธนั้นมีคุณสมบัติอะไรบ้าง อาตมาก็ขอทวนว่า องค์ธรรมของอุบาสกอุบาสิกา นั้นที่ถือกันเป็นหลักสำคัญทั่วไปมี 5 ประการ คือ

มีศรัทธามั่นในพระรัตนตรัย เชื่อมีเหตุผลไม่มมงาย นี่หนึ่งแล้ว

สอง มีศีล คือมีความประพฤติดีงามสุจริต ตั้งอยู่ในศีล 5 อย่างน้อย

สาม ไม่ตื่นข่าวมงคล (ถือมงคลตื่นข่าว) หวังผลจากกรรม ไม่หวังผลจากมงคล

ข้อที่สี่ ไม่แสวงหาทัศนคติภายนอกหลักคำสอนของ
พระพุทธเจ้า

ข้อที่ห้า เอาใจใส่สนับสนุนส่งเสริมกิจการพระพุทธร-
ศาสนา

โยมฟังแล้วเห็นว่าข้อไหนสำคัญมากสำหรับยุคปัจจุบัน
ก็บอกแล้วว่ายุคข่าวสารข้อมูล คำว่าไม่ตื่นข่าว

มันก็ตรงอยู่แล้ว ฉะนั้นข้อที่ 3 ถือว่ามีความสำคัญ
เป็นพิเศษสำหรับยุคนี้ ขอแปลว่าไม่ตื่นข่าวมงคล ภาษาพระ
ท่านเรียกว่าไม่เป็นคนชนิด โปตุหะระมังคลิกะ ตื่นตื่นตื่นตูม
ไปตามข่าวมงคล คือได้ยินว่ามีขลังที่โน่น มีศักดิ์สิทธิ์ที่นี้ มีฤทธิ์
ที่นั่น พระดังที่โน่น ก็ตื่นกันไป ไปโน่นไปนี่จนไม่เป็นอันได้ทำ
กิจการงาน ไม่เป็นอันได้ฝึกฝนพัฒนาตน ไม่เป็นอันได้ตั้งใจ
ปฏิบัติธรรม เป็นอันว่าไม่มีหลัก ถ้าตื่นข่าวมงคลไม่มีหลัก

อันนี้โยมจะหาคำถามในข้อต่อไป

ชาวพุทธที่อยู่ในหลักที่ถูกต้อง ก็จะหวังผลในกรรม **เชื่อก**
กรรม เชื่อกรรมก็คือว่าหวังผลจากการกระทำด้วยความเพียร
พยายามของตน โดยใช้สติปัญญาพิจารณาจัดทำตามเหตุตามผล
อันนี้ก็จะเป็นทางให้เราพัฒนาตนเองได้ ถ้ามีวแต่ตื่นข่าวมงคล
อยู่แล้วก็เสียเวร่าเวลา แล้วก็ไม่ได้ทำอะไรให้เป็นประโยชน์
สิ่งที่ควรจะทำก็ไม่ได้ทำ แล้วก็เลยไม่ได้พัฒนาตัวเองด้วยเพราะ
ว่าไปมุ่งหวังพึ่งปัจจัยภายนอกเสีย

เราต้องมาหวังผลจากการกระทำ **ชาวพุทธเชื่อกกรรม**
หลักกรรมนี้เป็นเรื่องที่สำคัญมาก ถ้าเราจะเชื่ออะไรที่เป็นพิเศษ

ออกไปสิ่งนั้นจะมาขัดขวางหลักกรรมไม่ได้ มีแต่ว่าจะต้องให้มาสนับสนุนหลักกรรม สนับสนุนอย่างไรก็คือว่าจะต้องมาทำให้เรามีความมั่นคงมีกำลังใจเข้มแข็งในการกระทำ สิ่งที่เราควรจะทำหรือหน้าที่หรือทำความดีนั้นให้หนักแน่นยิ่งขึ้น มิฉะนั้นแล้วก็จะกลายเป็นคนที่นั่งนอนรอคอยโชคหวังผลจากการดลบันดาล

ถ้ามีหวังผลจากการดลบันดาลนั่งรอคอยโชคก็เป็นอันว่าผิดหลักกรรมไป อันนี้ก็เป็นเรื่องสำคัญ จะต้องตรวจสอบตัวเองและยึดหลักนี้ไว้ให้มั่น อันนี้อาตมาก็จะขอผ่านไป

ที่นี้ข้อที่ว่าด้วยปาฏิหาริย์ พุทธศาสนาท่านสอนให้เชื่อในปาฏิหาริย์หรือเปล่า ข้อนี้ถ้าตอบไม่ดีผิดนะโยม ให้เชื่อหรือเปล่า (หันไปถามญาติโยม) โยมบางท่านก็สั่นศีรษะ แสดงว่าบอกว่าไม่ให้เชื่อ เดี่ยวต้องแยกแยะก่อน

ปาฏิหาริย์นั้นพระพุทธเจ้าสอนไว้มี 3 อย่าง ดังนั้นจึงยังตอบทันทีไม่ได้ว่าให้เชื่อหรือไม่เชื่อ ปาฏิหาริย์มี 3 อย่างคืออะไรบ้าง

หนึ่ง อิทธิปาฏิหาริย์ ปาฏิหาริย์คือฤทธิ์ คือการแสดงฤทธิ์ หรือความเป็นผู้วิเศษทำอะไรได้ เช่นการดลบันดาลอะไรต่าง ๆ เหาะเหินเดินอากาศ หูทิพย์ตาทิพย์ อะไรต่าง ๆ เหล่านี้นี้เรียกว่าพวกอิทธิปาฏิหาริย์ พวกฤทธิ์

สอง อาเทศนาปาฏิหาริย์ ปาฏิหาริย์คือการทลายใจได้ ทลายใจโยมได้ว่า อ้อโยมกำลังคิดเรื่องนี้ โยมกำลังคิด คิดว่าหลังจากฟังธรรมนี้แล้วจะไปโน่น หรือว่าฟังองค์แสดงธรรมแล้วคิดต่อองค์แสดงธรรมเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ อะไรทำนองนี้คือ

ทนายใจได้ อันนี้เรียกอาเทศนาปาฏิหาริย์

ต่อไป 3 อนุศาสน์ปาฏิหาริย์ ปาฏิหาริย์คือคำสอนที่เป็น
อัศจรรย์ คำสอนที่แสดงความจริงให้ผู้ฟังนี้ รู้เข้าใจมองเห็น
ความจริงเป็นอัศจรรย์แล้วก็สามารถนำไปประพฤติปฏิบัติตาม
ได้ผลจริงเป็นอัศจรรย์ คือทำให้โยมเกิดปัญญา รู้ความจริง

ปาฏิหาริย์ทั้ง 3 อย่างนี้พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญอย่าง
ไหนบ้างหรือไม่ หรือว่ายกย่องทั้งหมดเลย

ไม่ทั้งหมด พระพุทธเจ้าไม่สรรเสริญปาฏิหาริย์ 2 อย่าง
แรก คืออิทธิปาฏิหาริย์ การแสดงฤทธิ์ และอาเทศนาปาฏิหาริย์
การทนายใจได้

แต่สรรเสริญข้อที่ 3 ได้แก่อนุศาสน์ปาฏิหาริย์ คือคำสอน
ที่ให้รู้ความจริง เกิดปัญญาได้เป็นอัศจรรย์ อันนี้สำคัญ

ชาวพุทธก็ต้องรู้จักปาฏิหาริย์ 3 นี้ แล้วก็ต้องรู้ว่าพระ-
พุทธเจ้าสอนไว้อย่างไร พระองค์สอนไว้ว่าพระองค์ไม่ได้ยกย่อง
สรรเสริญปาฏิหาริย์ 2 อย่างแรก ทรงสรรเสริญแต่ข้อที่ 3 ทำไม
จึงเป็นอย่างนี้ล่ะ อ้าวใครแสดงฤทธิ์ได้ก็เก่งมากนะซิ ทำไม
พระพุทธเจ้าไม่สรรเสริญล่ะ แล้วเราก็ได้ยินเรื่องราวที่ว่าพระ-
พุทธเจ้าก็มีฤทธิ์เหมือนกัน เอ! เป็นเพราะเหตุอะไร อ้าวที่นี้
ก็ลองมาดูกัน

เอาง่าย ๆ 2 ข้อแรกนี่เอาเป็นเรื่องฤทธิ์เรื่องความสามารถ
ทางจิตก็แล้วกัน ก็มาแยกระหว่างข้อ 1-2 เป็นพวกหนึ่ง ข้อ 3
เป็นพวกหนึ่ง

เมื่อพระพุทธเจ้าสรรเสริญข้อที่ 3 ก็เป็นอันว่าข้อ 1-2 นี้ เป็นเรื่องที่พระพุทธเจ้าไม่ยกย่อง ที่นี้ทำไมพระพุทธเจ้าถึง ไม่ยกย่องปาฏิหาริย์ 2 อย่างแรก

เราจะมองเห็นความแตกต่างระหว่างปาฏิหาริย์ 2 แบบนี้ ปาฏิหาริย์ประเภทฤทธิ์นี้ เวลาแสดงไปแล้วคนที่ดู คนที่ฟังเป็น ยังไง คนที่ดูที่ฟังฟังเสร็จแล้วก็งงไปเลย งงงันก็มองว่าท่านผู้ แสดงนี้เก่งใช่ไหม แต่ตัวโยมเองนะได้อะไรบ้าง? มีอะไรเปลี่ยนแปลงไหม? ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง ก็อยู่เท่าเดิม แต่อาจจะแยลง เพราะว่างงใช่ไหม เดิมยังไม่งง พอดูท่านผู้แสดงฤทธิ์เสร็จจริง ไปเลย งงนี้ต้องระวังขอภัยเดี๋ยวจะกลายเป็นโง่ไป ก็คือเป็น โมหะ กลายเป็นว่าพอดูท่านแสดงฤทธิ์เสร็จตัวเองกลับโหมะ มากขึ้น ไปดีที่ไหน? ไปดีที่คนแสดง คนแสดงก็เด่นยิ่งขึ้น ตกลง เราก็ต้องไปหวังฟังท่านผู้แสดงฤทธิ์อยู่เรื่อย ไม่เป็นอันทำอะไร แล้ว คอยรอหวังผลว่าท่านจะทำอะไรให้

ที่นี้เรามาดูอนุศาสน์ปาฏิหาริย์ข้อที่พระพุทธเจ้ายกย่อง คนฟังแล้วเป็นไง มีอะไรเกิดขึ้นบ้าง มีการเปลี่ยนแปลง เกิดขึ้นไหม? เปลี่ยนแปลงได้อะไร พอแสดงอนุศาสน์ปาฏิหาริย์ เสร็จ อะไรเกิดขึ้นในใจผู้ฟัง? ปัญญาเกิดขึ้น พอปัญญาเกิดขึ้น แล้วเป็นยังไง? เป็นของผู้นั่นเอง ผู้ที่ฟังเมื่อปัญญาเกิดแล้ว ปัญญา ก็อยู่กับตัวไปไหนก็พาปัญญาไปด้วย ใช่ไหม คราวนี้ไม่ต้อง มามัวฟังผู้ที่แสดงปาฏิหาริย์ เพราะฉะนั้นผู้ที่ได้คือผู้ฟัง ส่วนผู้ที่ แสดงอยู่แล้วท่านก็แสดงของท่านไป ท่านไม่ได้เพิ่มอะไร ท่านรู้ อยู่แล้ว ท่านก็มีความชำนาญมากขึ้นในสิ่งที่แสดง แต่ว่าผู้ฟังนะสิ

ได้จริงแล้วก็ป็นอิสระ คือได้แล้วก็รู้จักเข้าใจเป็นปัญญาของท่านผู้แสดงท่านแสดงให้เห็นความจริงอะไร ผู้ฟังก็ได้เห็นความจริงนั้นแล้ว ผู้ฟังก็เป็นอิสระแก่ตัวเอง เพราะผู้แสดงได้เห็นอะไร ผู้ฟังก็ได้เห็นความจริงอันนี้แล้วก็จบ เพราะฉะนั้นผู้ฟังเป็นอิสระ ความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในผู้ฟัง ผลได้เกิดขึ้นแก่ผู้ฟังคือปัญญาเกิดขึ้น พระพุทธเจ้าจึงสรรเสริญแต่อนุศาสนีปาฏิหาริย์

ในเมื่ออิทธิปาฏิหาริย์พวกฤทธิ์นี้โยมไม่รู้ด้วย ดูการแสดงแล้วตัวเองก็ได้แต่ง มันก็จะเป็นทางของความหลอกลวง เพราะตัวเองไม่รู้ว่าเป็นจริงไม่จริง ไม่มีทางวินิจฉัยได้ จึงมีผลเสียหลายประการ พระพุทธเจ้าก็ไม่สรรเสริญ ทั้งที่พระพุทธเจ้าก็มีฤทธิ์

พระพุทธเจ้ามีฤทธิ์ก็เพื่อจะใช้ในการทำงานประกาศพระศาสนา ยุคพุทธกาลนั้นคนกำลังยกย่องสรรเสริญนับถือการมีฤทธิ์เป็นอย่างมาก ถ้าพระพุทธเจ้าไม่มีฤทธิ์ การประกาศศาสนาก็มีอุปสรรค พระพุทธเจ้าต้องเจอกับพวกมีฤทธิ์แล้วเขาก็จะต้องอวดเก่ง หรือว่าอย่างน้อยเขาก็ไม่ยอมฟังพระองค์จนกว่าจะเห็นว่าพระพุทธเจ้ามีฤทธิ์อย่างเขาหรือเก่งกว่าเขา พระพุทธเจ้าจึงต้องมีฤทธิ์ในฐานะที่เป็นพระศาสดา จนตั้งพระศาสนาให้สำเร็จ เลยต้องเอาฤทธิ์ไปปราบฤทธิ์ก่อน เราจะเห็นได้ว่าเรื่องในพระไตรปิฎก พระพุทธเจ้าใช้ฤทธิ์ไปปราบฤทธิ์ทั้งนั้น พอปราบฤทธิ์จบแล้วให้อนุศาสนีปาฏิหาริย์ สำหรับพระพุทธเจ้าพระองค์ต้องมีฤทธิ์ทั้ง 3 อย่าง มีทั้งอิทธิปาฏิหาริย์ อาเทศนาปาฏิหาริย์ และอนุศาสนีปาฏิหาริย์ แต่จบด้วยอนุศาสนีปาฏิหาริย์ 2 อย่างแรกเพื่อใช้กำราบเขา เพราะว่าพวกนั้น

จะถือตัวว่ามีฤทธิ์ ถ้าหากไม่มีฤทธิ์อย่างเขาแล้วเขาไม่ฟังเลย ยกตัวอย่างเช่นชฎิล 3 พี่น้อง พระพุทธเจ้าจะเข้าไปประกาศ พระศาสนาในแคว้นมคธ ในเมืองราชคฤห์ คนในเมืองราชคฤห์นี้ เชื่อถือนับถือชฎิล 3 พี่น้องมาก ถ้าพระพุทธเจ้าเข้าเมืองราชคฤห์ โดยไม่ได้ไปสั่งสอนชฎิลให้ยอมเสียก่อน พวกชาวเมืองราชคฤห์ ก็จะไม่ยอมฟังพระองค์ พระพุทธเจ้าก็เลยคิดว่าจะต้องไปสอน ชฎิลซะก่อน แทนที่จะเข้าเมืองราชคฤห์ พระองค์จึงตรงไปยัง สำนักของชฎิล 3 พี่น้อง โดยเข้าไปสำนักชฎิลผู้เป็นพี่ก่อน คือ อรุเวลากัสสปะ

พอเห็นพระพุทธเจ้าเข้าไป ชฎิลก็ทดสอบความสามารถ ด้านฤทธิ์เพราะเขาเน้นเรื่องฤทธิ์นี้ เขาถือฤทธิ์เป็นสำคัญ เขาก็มองว่าพระพุทธเจ้านั้นจะไม่มีฤทธิ์อย่างเขา แล้วก็ทดสอบว่า จะผ่านไหม พระพุทธเจ้าก็ผ่านหมด จนกระทั่งแสดงให้เห็นว่า พระองค์นี้เก่งกว่าเขา พอเก่งกว่าเขาเขาก็ยอมรับ พระองค์ จึงสอนธรรมะ ใช้อนุศาสนีปาฏิหาริย์ปิดท้าย พวกชฎิลก็ให้เห็น สัจธรรมความจริงเกิดปัญญากับตัวเองก็เลยเลิกเรื่องอิทธิข กัน เลยกันก็จบ เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าเพียงแต่เอาฤทธิ์มา ปราบฤทธิ์เท่านั้นเอง ปราบเสร็จพระองค์ก็หยุด ต่อจากนั้น พระองค์ก็ใช้แต่อนุศาสนีปาฏิหาริย์ให้เขาเกิดปัญญาให้เขาได้เอง เพราะว่าถ้าขึ้นไปแสดงอิทธิปาฏิหาริย์อยู่ ตัวผู้แสดงเท่านั้นได้ ตัวโยมก็คอยตามเรื่อยไป โยมก็จะไปหวังผลในเรื่องทางโลก บางทีก็เพื่อสนองความต้องการเรื่องลาภยศ เป็นเรื่องของโลภะ (ความโลภ) ไม่ใช่เป็นการก้าวในทางธรรมที่แท้จริง

ในการที่จะก้าวไปตามทางแห่งธรรมะที่แท้จริงจึงเป็นเรื่องของอนุศาสนิปาฏิหาริย์ อันนี้ก็ตอบในเรื่องปาฏิหาริย์ 3 ตกลงว่า พุทธศาสนานั้นยกย่องอนุศาสนิปาฏิหาริย์ ที่ทำให้ผู้ฟังได้สิ่งที่เป็นของตัวเองคือปัญญา รู้ความจริง แล้วก็ไปนิสระไปต่อไปก็เลยตอบคำถามที่ต่อเนื่องกันกับเรื่องปาฏิหาริย์ 3 คือ

พระอริยะกับผู้วิเศษต่างกันอย่างไร

ถ้าเราเข้าใจเรื่องนี้ได้ เราก็จะอยู่ในสถานการณ์ปัจจุบันได้ดีขึ้น เพราะว่าประชาชนในปัจจุบันนี้สับสนมาก มักจะเอาความเป็นผู้วิเศษกับความเป็นอริยะนี้เป็นอันเดียวกันเสีย ถ้าอย่างนี้แล้วหลักพระศาสนาก็จะสับสนแล้วก็เสื่อมไปด้วย ผู้วิเศษคืออะไร เรามักจะเรียกคนมีฤทธิ์นั้นเองว่าเป็นผู้วิเศษ อย่างโยคี ฤาษีดาบสก่อนพุทธกาล ก่อนพระพุทธเจ้าจะอุบัติขึ้นก็มีฤาษีดาบสเกิดขึ้นเยอะ อยู่ในป่า ได้ฌานสมาบัติ ได้โลกียอภิญญา มีฤทธิ์มีปาฏิหาริย์ หุทิพย์ตาทิพย์อะไรต่าง ๆ เหล่านี้ เราเรียกกันได้ว่าเป็นผู้วิเศษ ก็มีฤทธิ์นั้นเอง

ลองมาดูความหมายของพระอริยะว่าคืออะไร?

พระอริยะ คือท่านผู้ไกลจากกิเลส เป็นผู้ประเสริฐเพราะไกลจากกิเลส ไกลจากกิเลสก็คือว่ากำจัดความโลภ โกรธ หลง ให้ลดน้อยเบาบางลง กิเลสน้อยลงไป ๆ จนกระทั่งเป็นอริยะสูงคือเป็นพระอรหันต์ ก็หมดกิเลสทั้ง 3 อย่างคือ โลภะ โทสะ โมหะ ไม่มีเลยก็เป็นผู้บริสุทธิ์ ประเสริฐสูงสุด

อย่างนี้แยกได้หรือยัง?

ผู้วิเศษไม่จำเป็นต้องเป็นอริยะ

อาจจะมึฤทธิ์มีความสามารถก็อย่างโยคีก่อนพุทธกาล
แหละก็ไม่ได้เป็นอริยะกันเลย พระพุทธเจ้าก็เข้าไปเรียนไปศึกษา
ในสำนักของพวกโยคี ไปสำนักของอาราพดาบสก็ได้ฌานสมาบัติ
ถึงขั้นอรุณขันธ์อาภินันท์ญาณตนะสมาบัติ เห็นว่าน้อยไป
ไม่จบก็เข้าสำนักอุทกดาบสรามบุตร ก็ได้สมาบัติขั้นสูงสุดเป็น
อรุณขันธ์ เนวสัญญานาสัญญายตนะ จบความรู้ที่มีของพวก
นักพรตนักบวชสมัยนั้น พระองค์ก็เห็นว่าไม่ใช่ทางที่ถูกต้องจึงได้
ละออกไปแล้วก็ไปแสวงหาหนทางของพระองค์เอง ได้บำเพ็ญ
ตามมัชฌิมาปฏิปทา จนกระทั่งได้ตรัสรู้ อันนี้พระองค์ก็ทรงชี้
ให้เห็นว่าทางที่มาสู่ความเป็นผู้วิเศษมีฤทธิ์ปาฏิหาริย์ต่าง ๆ เป็น
สิ่งที่ไม่ถูกต้อง คือมันไม่ช่วยให้หมดกิเลส

สิ่งที่สำคัญก็คือการมีปัญญา รู้แจ้งธรรม รู้สภาวะ
รู้เท่าทันความจริงของสังขารโลกและชีวิต ทำจิตใจให้เป็นอิสระ
ได้ หมดทุกข์ได้ หมดกิเลสได้ อันนี้จะเป็นวิถีนานาชาติของพระอริยะ
แต่ก็มีพระอริยะบางองค์หรือหลายองค์ พระอรหันต์หลายองค์
ท่านได้ฤทธิ์ได้ฌานได้สมาบัติด้วย

ถ้าท่านได้ฤทธิ์ได้ฌานได้สมาบัติ อภิญญาพวกโลกีย์
หุทธิพิศดาทิพย์ได้ด้วยก็เป็นความรู้พิเศษ คุณสมบัติพิเศษของท่าน
เป็นความสามารถพิเศษที่นำมาใช้ประโยชน์ในการประกาศ
พระศาสนาด้วย อาตมาเทียบว่าเหมือนเทคโนโลยี เทคโนโลยี
ก็เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ถ้าใช้เป็น

ถ้าอยู่กับคนชั่วใช้ไม่ดีก็มีโทษ เอาไปฆ่าไปฟันคนหรือ
เอาไปทำร้ายก่อเหตุที่ทำให้เกิดความพินาศแก่สังคมมนุษย์ได้

เช่นอาจจะทำลูกระเบิดก็ได้ เทคโนโลยีถ้าคนชั่วใช้ก็เป็นโทษ ถ้าคนดีใช้ก็กลับเป็นประโยชน์ เช่น คอมพิวเตอร์ ถ้าใช้ในทางสร้างสรรค์ก็เป็นประโยชน์ได้เยอะ ก็เป็นความสามารถพิเศษ สำคัญที่ว่าใช้อย่างไร ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้ใช้ว่าจะเป็นคนดีหรือคนชั่ว

พวกฤทธิ์พวกความวิเศษนี้ก็เหมือนกัน ถ้าไปอยู่กับคนชั่ว ก็ใช้ในทางร้ายเอาไปหลาหลาสักการะเพื่อตนเอง เอาไปทำร้าย เบียดเบียนผู้อื่นเอาไปหลอกลวงประชาชน

ถ้าเป็นคนดี ท่านก็เอามาใช้ในการทำงานพระศาสนา เรื่องนี้ดีชั่วจึงอยู่ที่ผู้ใช้และเจตนาที่ใช้

เรื่องความวิเศษหรือผู้วิเศษก็อย่างโยคี ฤษีดาบส จนกระทั่งพระเทวทัต โยมก็คงรู้จักพระเทวทัต ชาวพุทธไม่มีใครไม่รู้จักพระเทวทัต พระเทวทัตก็เป็นผู้วิเศษเพราะว่าท่านได้ฤทธิ์ ได้อภิญา เก่งมาก มาแสดงฤทธิ์จนกระทั่งพระเจ้าอชาตศัตรู ตอนเป็นพระราชกุมารเชื่อ หลงใหลในพระเทวทัตมากและเป็น ลูกศิษย์ จนกระทั่งมาคบคิดกันในการจะชิงพระราชสมบัติแล้ว ก็จะครอบครองคณะสงฆ์

หรืออย่างในประวัติทางโลกก็อย่างรัฐบุดิน ทำให้ราชวงศ์ โรมานอฟของรัสเซียล่มไปเลย ก็เป็นผู้วิเศษมีพลังจิตสูง คือถ้า คนชั่วได้ฤทธิ์แล้ว ต้องใช้ในทางชั่วอย่างน้อยก็หลาหลาสักการะหวังผลประโยชน์ส่วนตัว แต่ถ้าเป็นพระอรียะแล้วถ้าเกิดมีความ วิเศษด้วยอย่างพระโมคคัลลานะ ท่านก็เอามาใช้ในทางที่ดีเพื่อ การพระศาสนา แต่ว่าท่านที่ใช้ในทางที่ถูกต้องท่านจะไม่ล่อให้ ประชาชนหลงใหล เพราะอะไร? เพราะพระพุทเจ้าตรัสไว้

แล้วว่าพระองค์สรรเสริญแด่อนุศาสนีปาฏิหารีย์

คนดีและพระอริยะทั้งหลายท่านจะใช้เฉพาะเป็นทางที่จะให้ญาติโยมเกิดปัญญาได้ปัญญาที่เป็นของตัว ไม่ต้องมาพึ่งท่านผู้วิเศษต่อไป โยมจึงต้องแยกให้ถูกระหว่างผู้วิเศษกับพระอริยะ

ความวิเศษเช่นมีฤทธิ์เป็นต้น ไม่ใช่เครื่องตัดสินความ เป็นพระอรหันต์หรือความเป็นพระอริยะ อย่างที่บอกแล้วผู้มีฤทธิ์มากมายก็เป็นมนุษย์ปุถุชนอย่างพระเทวทัตซึ่งมีกิเลสมากมาย

แล้วก็ถ้าหากว่าหลงไหลในความวิเศษในฤทธิ์เหล่านี้ ต่อไปก็จะเสื่อมจากฤทธิ์นี้ด้วย เพราะว่ากิเลสนั้นจะเป็นเครื่องบังปัญญา ทำให้เกิดความหลงมัวเมา ในทางตรงกันข้ามพระอริยะก็อาจจะไม่มีฤทธิ์อะไรเลย อยู่ที่ว่ากิเลสน้อยเบาบาง มีโลภะโมหะโทสะน้อย มีความบริสุทธิ์มีคุณธรรม เพราะฉะนั้นพระอริยะหรือแม้อรหันต์บางท่านหลายท่าน ท่านไม่มีหรือความวิเศษที่จะให้โยมไปเห็นฤทธิ์ ท่านจะไปไหนท่านก็ไป โยมก็ไม่ตื่นเต้น อาจจะมีพระอริยะ พระอรหันต์ไม่ตื่นเต้นอะไรเลย ตรงกันข้ามกับเห็นผู้วิเศษ ดังนั้นจึงต้องแยกให้ถูกว่าใครคือผู้วิเศษ ใครคือ พระอริยะ ถ้ารู้หลักพระศาสนาแล้วก็แยกได้ก็จะหมดปัญหา

นี่ตอบคำถามที่เนื่องกันไปนิดหน่อยว่า การจะรู้ว่าใครเป็นพระอริยะ ใครเป็นพระอรหันต์ ใครเป็นผู้ตัดสิน

ผู้ที่รู้ได้ว่าใครเป็นพระอริยะก็ต้องเป็นอริยะเองก่อน

คือต้องเป็นระดับเดียวกันหรือสูงกว่า อันนี้เป็นหลักทั่วไป เอาแค่หลักทั่วไปก่อน ฉะนั้นถ้าจะรู้ว่าท่านผู้ใดเป็นพระอรหันต์ ตนเองต้องเป็นพระอรหันต์

ข้อนี้ต้องระวัง ประชาชนปัจจุบันนี้มีความโน้มเอียงในทางที่จะไปตั้งพระ ตั้งพระองค์โน้นเป็นพระอรหันต์ ตั้งองค์นี้เป็นอริยะ

ระวังเถิดมันเป็นเรื่องที่จะทำให้เสียหลักพระศาสนา ต้องสำนึกไว้ในหลักการสำคัญว่า เราเป็นพระอรหันต์หรือเปล่าที่จะไปตัดสินว่าท่านผู้นั้นให้เป็นอรหันต์หรือท่านผู้นั้นเป็นพระอริยะ ประชาชนไม่ควรจะคิดไปตั้งท่านผู้นั้นท่านผู้นี้

แต่ว่าเรามีหลักที่จะพิจารณาด้วยปัญญา เรามีหลักเราก็ตรวจสอบได้ว่าพระองค์นี้มีความประพฤติดีงามตั้งอยู่ในหลักพระธรรมวินัย ปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้ามาแล้วมโนหรือไม่ เราอาจจะสันนิษฐานอะไรก็อยู่ในใจของเรา แต่จะไปตัดสินไม่ได้ เรามีสิทธิ์จะฟังธรรมของท่าน มีศรัทธาอะไรก็ทำไป อันนี้ก็จะอยู่กันได้โดยเราก็ได้พัฒนายิ่งขึ้น เราก็จะไม่เสียหายแก่พระศาสนาด้วย เรื่องพระอริยะกับผู้วิเศษก็ขอผ่านไป

ต่อไปก็มีอีกเรื่องซึ่งเกี่ยวกับความวิเศษด้วยเหมือนกัน บางทีก็สับสนกับความเป็นพระอริยะ-พระอรหันต์ คือเรื่องพระโพธิสัตว์

ในพระพุทธศาสนาก็มีเรื่องพระโพธิสัตว์ เราก็นับถือพระโพธิสัตว์ พระโพธิสัตว์คือใคร ไม่ต้องตอบก็ได้ โยมก็รู้อยู่แล้ว พระโพธิสัตว์ก็คือท่านบำเพ็ญบารมีเพื่อจะตรัสรู้เป็น

พระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าของเราเนี่ย ก่อนจะตรัสรู้ก็เคยเป็นพระโพธิสัตว์ ตอนที่ยังเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ออกมาบรรพชาแล้วเข้าไปแสวงหาธรรมอยู่ในป่าก็เป็นพระโพธิสัตว์ยังไม่ได้ตรัสรู้ จนกระทั่งตรัสรู้ในวันเพ็ญวิสาขบูชา คือวันเพ็ญเดือนหก เสร็จแล้วจึงเป็นพระพุทธเจ้า ก่อนเป็นพระพุทธเจ้าจึงเป็นพระโพธิสัตว์มาตลอด เราจึงมีเรื่องราวเกี่ยวกับพระโพธิสัตว์ในปัจจุบันชาติก็คือก่อนจะตรัสรู้ คือตอนเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ แล้วเราก็มีเรื่องเกี่ยวกับพระโพธิสัตว์ในอดีตชาติก่อนชาตินี้อีกมากมายที่เราเรียกว่าชาดก 547 เรื่อง แสดงถึงการบำเพ็ญบารมีของพระโพธิสัตว์ ก่อนที่จะมาเป็นพระพุทธเจ้าพระองค์ปัจจุบันนี้เอง เรียกว่า 500 ถ้วนหรือ 550 ชาติ แต่นับกันที่ได้มีตัวเลขจริง 547 ชาติ

ที่นี่เรามีพระโพธิสัตว์ เรานับถือพระโพธิสัตว์ เรานับถืออย่างไรจึงจะถูกต้อง

เวลานี้ก็มีพระโพธิสัตว์เกิดขึ้น อย่างที่กำลังนิยมมากก็คือ **เจ้าแม่กวนอิม** แล้วโยมรู้ไหม พระโพธิสัตว์ที่เรียกว่ากวนอิมนี่คือใคร? มีความเป็นมาอย่างไร? บางทีก็เรียกตาม ๆ กันไปว่าพระโพธิสัตว์ แต่ไม่รู้ต้นสายปลายเหตุว่าท่านมาจากไหน ไปยังไหน มาอย่างไร เป็นพระโพธิสัตว์อย่างไร

อย่างน้อยโยมต้องรู้หลักก่อนว่าความเป็นพระโพธิสัตว์นี้อยู่ที่ว่าต้องบำเพ็ญบารมี บำเพ็ญคุณธรรมอย่างยวดยิ่งอย่างใด คนธรรมดาทั่วไปจะบำเพ็ญกันไม่ไหว ตั้งใจจะบำเพ็ญความดีข้อไหน เช่นบำเพ็ญทาน ก็บำเพ็ญได้อย่างสูงสุดจนกระทั่งสละ

ชีวิตของตนเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น เรียกว่าให้ชีวิต จะบำเพ็ญความเพียรพยายาม เพียรพยายามอย่างยวดยิ่ง ไม่มีระย่อท้อถอย แม้ต้องสิ้นชีวิตก็ยอม ก็คือการบำเพ็ญบารมีนั้นแหละ คือคุณธรรมที่บำเพ็ญอย่างยวดยิ่ง

พระโพธิสัตว์เมื่อบำเพ็ญบารมีครบแล้วก็ได้พัฒนาพระองค์อย่างเต็มที่ ก็ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า แล้วเรานับถือพระโพธิสัตว์นั้นนับถืออย่างไร? นับถือเพื่ออะไร?

ก็ขอตอบสั้น ๆ คือนับถือเพื่อเอาเป็นแบบอย่าง เอาพระโพธิสัตว์เป็นตัวอย่าง เป็นตัวอย่างอย่างไร?

พระโพธิสัตว์นี้กว่าจะได้มาตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ทำความดีมากมาย เพียรพยายามทำมายาวนานยากลำบากมาก ประสบอุปสรรคมาก ทำมาไม่มีระย่อท้อถอยจนประสบความสำเร็จก็เป็นตัวอย่างในการทำความดีของเรา

พระโพธิสัตว์นั้นท่านมีปณิธานด้วย คือตั้งใจจะทำความดีอันไหนก็ทำจริง ๆ ทำเต็มที่แล้วก็มั่นคงด้วย เราก็ต้องพยายามทำอย่างนั้น โดยมีพระโพธิสัตว์เป็นแบบอย่าง จนกระทั่งเราสามารถเสียสละตัวเองได้เพื่อทำความดีนั้น ตลอดจนกระทั่งว่าพระโพธิสัตว์นี้เสียสละตัวเองเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น เราก็ต้องสามารถเสียสละผลประโยชน์ของตัวเองเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น เพื่อช่วยเหลือสังคม นี่ก็คือคติพระโพธิสัตว์ อันนี้ก็โยงมาหาพระพุทธเจ้า เพราะว่าพระพุทธเจ้าทรงเป็นหลัก พระพุทธเจ้าที่จะตรัสรู้ได้เป็นมาด้วยความเพียรพยายามและทำความดีมากมาย อันนี้ก็ทำให้เราเกิดความซาบซึ้งในพระคุณของพระพุทธเจ้า นี่ประการ

ที่หนึ่ง ประการที่สองก็คือการเตือนตัวเราให้สำนึกในหน้าที่
ที่จะพัฒนาตัวที่จะทำความดีเพื่อจะบรรลุคุณธรรมเบื้องสูง

การที่จะบรรลุสิ่งที่ตั้งงามประเสริฐสูงสุดเป็นพระอรหันต์
เป็นพระพุทธเจ้านั้นไม่ใช่สิ่งที่จะได้มาด้วยการหวังอันวอนแฉะ ๆ
จะต้องเพียรพยายามทำ ฉะนั้นคนเราทุกคนจะต้องพัฒนาตัวเอง
ต้องตั้งใจทำความดี คติพระโพธิสัตว์ก็เตือนใจเราว่าเราจะตั้งใจ
ทำความดี บำเพ็ญคุณธรรมต่าง ๆ ก็เป็นกำลังใจแก่เราในเมื่อ
เราได้เห็นประวัติของพระโพธิสัตว์ว่าท่านทำความดีมากมาย
เราได้เห็นตัวอย่างแล้วเราก็มีกำลังใจที่จะทำความดีนั้น บางที
เราทำความดีไป เราเป็นปุถุชนบางทีเรามีความอ่อนแอไปพบ
อุปสรรคบางอย่างหรือไม่ได้รับผลที่ปรารถนา เราก็เกิดความ
ท้อแท้ เกิดความผิดหวัง คนจำนวนมากจะเป็นอย่างนี้ ทำความดี
ไประยะหนึ่งก็ไม่เข้มแข็งจริง ไม่มั่นคงจริง ไปประสบอุปสรรค
หรือไม่ได้รับผลตอบแทนที่ต้องการก็เกิดความท้อถอยแล้วก็บ่น
เพื่อ เอ้อเราอุตส่าห์ทำดีมานานหนาไม่เห็นได้ดีเลย แล้วก็มองไป
ในด้านตรงข้ามว่า อ้าวคนนั้นคนนี่เขาทำไม่ดีเขาทำชั่วด้วยซ้ำ
ทำไมได้ดี อย่างที่พูดกันว่า “ทำดีได้ดีมีที่ไหน ทำชั่วได้ดีมีถม
ไป” อะไรต่าง ๆ ก็จะตัดพ้อร้องทุกข์ขึ้นมา ก็จะพาลพาลโพล่า
เลยเลิกทำความดี อันนี้จะเป็นผลเสีย

เมื่อได้เห็นประวัติพระโพธิสัตว์ก็จะเกิดกำลังใจว่าพระ-
พุทธเจ้าเมื่อเป็นพระโพธิสัตว์ท่านทำความดี ท่านลำบากกว่าเรา
เยอะเยอะอย่างที่ว่าเมื่อกี้ บางทีต้องเสียดชีวิตก็มี บางทีพระองค์
ทำความดีมากมายเขาไม่เห็นความดี เขาเอาพระองค์ไปฆ่า

พระองค์ก็ไม่ท้อถอยทำความดีต่อไป เรามานึกดูตัวเราทำความดี
แค่นี้แล้วมาท้อถอยอะไร พระพุทธเจ้าเป็นพระโพธิสัตว์ลำบาก
กว่าเรา ทำมากกว่าเราประสบอุปสรรคมากกว่าเรามากมาย
ไปท้อถอยทำไม พอเห็นคติพระโพธิสัตว์อย่างนี้ เราก็มั่นคงใน
ความดี สู้ต่อไป นี่แหละเป็นแบบอย่าง นี่คือการนับถือพระ-
โพธิสัตว์ที่ถูกต้อง ท่านสอนมาท่านเล่าเรื่องพระโพธิสัตว์มาก็เพื่อ
เป็นแบบอย่างแก่เราในการทำความดีเตือนใจเราไว้ ทำให้เรา
มีกำลังใจไว้ เราก็เดินหน้าเรื่อยไปไม่มีท้อถอย

ตอนหลังมันมีอันหนึ่ง มันเกิดปัญหา คือพระพุทธศาสนา
ในอินเดียในระยะหลังแข่งกับศาสนาฮินดู ศาสนาฮินดูหรือศาสนา
พราหมณ์เดิมนั้น โยมก็รู้อยู่แล้วเขานับถือเทพเจ้าต่าง ๆ มากมาย
การนับถือเทพเจ้านั้นเพื่ออะไร? ก็เพื่อจะได้ไปอ้อนวอนขอผล
นั่นเอง ไปอ้อนวอนชั้นสรวงบวงสรวงตลอดจนการบูชาัญ
จิตหาทางเอาอกเอาใจเทพเจ้า จะให้ท่านบันดาลสิ่งที่ต้องการให้
คนอินเดียจึงติดเรื่องเช่นนี้มาจนถึงปัจจุบัน ต้องอ้อนวอนเทพเจ้า
เทพเจ้าก็มีฤทธิ์สามารถเก่งกาจเหลือเกิน

พระพุทธศาสนาอยู่ในอินเดียนาน ๆ มา บางทีก็ชักไม่
มั่นคงในหลักเหมือนกัน ชักอยากจะสนองความต้องการของ
ประชาชนที่อยากจะมีผู้มาช่วยดลบันดาลอะไรที่ต้องการให้

เมื่อศาสนาพราหมณ์-ฮินดูเขามีเทพเจ้าไว้ให้อ้อนวอน
เอ๊ะศาสนาพุทธเราไม่มีทำไงดี ก็มานึกว่าพระโพธิสัตว์ท่านเป็น
ผู้เสียสละตนเองเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น เราจะต้องให้คนมานับถือ
พระโพธิสัตว์แล้วอ้อนวอนขอผลจากพระโพธิสัตว์ ให้พระโพธิ-

สัตว์ท่านมาช่วยก็จะมีคู่แข่งที่จะมาแทนเทพเจ้าของฮินดูได้ ตกลง พุทธศาสนายุคหลังก็มีพระโพธิสัตว์อีกแบบหนึ่งที่ไม่ใช่พระโพธิสัตว์แบบเดิม คงจะมาคิดว่า เอ๊ะพระโพธิสัตว์ที่ท่านมาช่วยมนุษย์ทั้งหลาย ท่านมีมหากรุณา แต่ที่นี้จะมาช่วยอย่างไร พระโพธิสัตว์ของพระพุทธเจ้าที่เล่ากันมาในชาดกท่านก็สิ้นชีวิตไปหมดก่อนแล้วก่อนที่จะมาตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าใช่ไหม ไม่งั้นพระพุทธเจ้าจะเกิดขึ้นได้อย่างไร

เมื่อพระโพธิสัตว์ของพระพุทธเจ้าสิ้นไปหมดแล้ว พระพุทธเจ้าเองก็ปรินิพพานไปแล้ว ทำยังไงดี ก็มีหลักว่าพระพุทธเจ้าองค์ใดก็ตาม แม้จะมาตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าในอนาคตก็ต้องเป็นพระโพธิสัตว์มาก่อน เราทำยังไงจะให้พระโพธิสัตว์ยังอยู่แล้วก็มาช่วยคนได้ ก็ต้องเอาพระโพธิสัตว์ที่ยังไม่ได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ที่จะมาเป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต จึงเป็นเรื่องที่หวังพึ่งพระโพธิสัตว์เก่า ๆ ไม่ได้แล้ว ต้องเอาพระโพธิสัตว์ใหม่ ๆ จึงได้เกิดมีพระโพธิสัตว์หลายองค์เลย ในอินเดียก็เกิดมีพระอวโลกิเตศวร พระมันชุสรี พระอะไรต่าง ๆ หลายองค์ พระโพธิสัตว์เกิดในอินเดียยุคหลังนี้จึงมาก

ในสมัยพุทธกาลนี้ พระโพธิสัตว์ที่มีชื่อเหล่านี้ไม่มี มามีในสมัยยุคปลายในประเทศอินเดีย เมื่อมีพระโพธิสัตว์ท่านเหล่านี้ ท่านยังอยู่เพราะจะมาตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต จึงสามารถมาช่วยคนได้ ตกลงเราจึงหวังอันวอนจากท่านเหล่านี้ได้ ใครมีความเดือดร้อนเป็นทุกข์อยากพ้นทุกข์ อยากจะได้ผลประโยชน์อะไรก็ไปอันวอนขอความช่วยเหลือจากพระโพธิสัตว์เหล่านี้เอา

ใช่ไหม?

ตกลงว่ามีพระโพธิสัตว์มากอยช่วยเทียบกันได้กับศาสนา
อื่นดูที่เขามีสเทพเจ้ามาช่วย พอแข่งกันได้ ไปคิดแข่งในแง่นี้

มาตอนนี้คติพระโพธิสัตว์มันกลับกัน คือเดิมนั้นพระโพธิ-
สัตว์ท่านเสียสละเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ทำความดี เราก็ตองเอาแบบ
อย่างพระองค์ เราก็ตองเสียสละบำเพ็ญความดีช่วยเหลือผู้อื่น
อย่างนั้น

ตอนนี้เราคิดว่าเรามีผู้ที่จะช่วยอยู่แล้วจึงพากันไปอ้อนวอน
ขอความช่วยเหลือจากท่านแทนที่จะคิดดีอย่างพระโพธิสัตว์ในอดีต
นี่คือคติพระโพธิสัตว์ที่เพี้ยนผิดไป

โยมจะต้องรู้ทัน ความหมายเดิมนั้นท่านให้นับถือพระ-
โพธิสัตว์ ให้เราทำดีอย่างท่าน เสียสละอย่างท่าน แต่มาปัจจุบัน
กลายเป็นไปขอความช่วยเหลือจากพระโพธิสัตว์ไป

อันนี้จะผิดหรือจะถูกตัดสินได้เองเลยใช่ไหม พระโพธิ-
สัตว์ตามในพุทธศาสนามหาญาณที่มีชื่อเสียงมากก็คือพระอวโล-
กิตศวรร เพราะเป็นผู้มีมหากรุณาช่วยเหลือปลดเปลื้องความทุกข์
ของสัตว์ทั้งหลาย

พระอวโลกิตศวรรโพธิสัตว์นี้ เมื่อพระพุทธศาสนา महा-
ยานเข้าสู่ประเทศจีน เป็นต้น พระอวโลกิตศวรรก็เข้าไปด้วย
ต่อมาในประเทศจีน พระอวโลกิตศวรรได้เปลี่ยนนามเป็นพระ
กวนอิม ก็คือองค์เดียวกัน พระอวโลกิตศวรรนั้นเดิมเป็นผู้ชาย
แต่พอไปเมืองจีนไม่ช้ำก็เปลี่ยนเป็นผู้หญิง ทำไมเปลี่ยนเป็นผู้หญิง
ก็เป็นเรื่องของตำนาน ก็มีตำนานหลายตำนาน ตำนานหนึ่งเล่าว่า

พระราชธิดาของพระเจ้ากรุงจีนประชวรเป็นโรคที่รักษาไม่หาย แพทย์หลวงแพทย์ชาวบ้านอะไรก็ไม่มีใครรักษาหาย จึงร้อนถึง พระโพธิสัตว์ พระอวโลกิเตศวรกวณอิม นี่ต้องมารักษา แต่ จะเข้าไปรักษาได้อย่างไรเป็นผู้ชาย พระราชวังฝ่ายในเขามีกฎมณเฑียรบาลห้ามผู้ชายเข้าไป ก็ต้องแปลงร่างเป็นผู้หญิง แล้วเข้าไปรักษาพระราชธิดาจนกระทั่งหายจากโรคนั้น แต่ ไม่ได้กลับร่างเป็นผู้ชาย จึงเป็นผู้หญิงมาจนบัดนี้คือเจ้าแม่ กวณอิม ตอนนี่เจ้าแม่กวณอิมก็เข้ามาประเทศไทย เราก็นับถือ เจ้าแม่กวณอิมให้ถูก ถ้าเรานับถือพระโพธิสัตว์อย่างถูกต้อง จะต้องนับถือในแง่ที่ท่านเป็นผู้มีคุณธรรมความดีสูงส่งเป็นผู้มี มหากรุณา เสียสละบำเพ็ญคุณธรรม ช่วยเหลือสังคม ช่วยเหลือ ผู้อื่น ทำความดีไม่ย่อท้อ เราก็เช่นกันเราก็จะต้องบำเพ็ญคุณธรรม ช่วยเหลือผู้อื่น ไม่ใช่ไปหวังพึ่งอ้อนวอนขอผลประโยชน์จากท่าน เพราะอันนั้นจะทำให้ผิดหลักพระศาสนา คือผิดหลักกรรม คือ ไม่หวังผลจากการกระทำ กลายเป็นหวังผลจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ไป

อันนี้เป็นเรื่องตั้งเป็นข้อสังเกตให้โยมได้พิจารณาในสภาพ ปัจจุบันเพราะเราจะต้องเกี่ยวข้องกับเรื่องเหล่านี้มาก ถ้าเรา ตั้งตัวไม่ถูกไม่อยู่ในหลักเราก็พลาดไปจากพระศาสนา

ดังนั้นยังงี้ ๑ ต้องยึดหลักกรรมไว้ให้ได้คือหวังผลจาก การกระทำ ไม่หวังผลจากความศักดิ์สิทธิ์อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ การดลบันดาลของผู้วิเศษ เอาละอันนี้ก็ขอผ่านไป

คำถามอีกข้อหนึ่งว่า พระโพธิสัตว์กับพระอรหันต์ เรา รู้ว่าความหมายต่างกัน พระโพธิสัตว์นั้นยังบำเพ็ญบารมีอยู่

จะตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าต่อไป แต่ตอนนี้ยังไม่หมดกิเลส ส่วนพระอรหันต์นั้นเป็นผู้ที่หมดกิเลสแล้ว ละโลภะ โทสะ โมหะ ได้หมด

พระพุทธเจ้าก็เป็นพระอรหันต์องค์หนึ่ง คำว่าพระอรหันต์นี้กว้าง อย่าไปนึกว่าพระพุทธเจ้าต่างจากพระอรหันต์ พระพุทธเจ้าก็เป็นพระอรหันต์องค์หนึ่งเราเรียกว่า **อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า** คือเต็มพระอรหันต์เข้าไปข้างหน้าหมายความว่าพระอรหันต์นั้นมีหลายประเภท

พระอรหันต์ที่ได้ตรัสรู้เองค้นพบสังขารด้วยพระองค์เองแล้วสามารถที่จะประกาศธรรมสั่งสอนผู้อื่นให้รู้ตามด้วยเรียกว่า **อรหันตสัมมาสัมพุทธ** นี้เป็นอรหันต์ประเภทที่หนึ่ง

ประเภทที่สอง คือประเภทรู้สังขารด้วยตนเอง แต่ไม่ถนัดในการที่จะไปสั่งสอนประกาศธรรมให้ผู้อื่นได้รู้ตาม คือขาดความสามารถในเชิงการสั่งสอน เรียกว่า **ปัจเจกพุทธ** แล้วก็พระอรหันต์สาวกของพระพุทธเจ้า ได้ฟังธรรมจากพระพุทธเจ้าแล้วได้รู้ตาม ไม่ได้ค้นพบสังขารเอง ต้องมาเป็นลูกศิษย์พระพุทธเจ้านี้เป็นพระอรหันต์ประเภทที่ 3 เรียกว่า **อนุพุทธ** พระสาวกทั้งหลายก็เป็นพระอรหันต์ทั้งนั้น คือเป็นพระอรหันตสาวกพระอนุพุทธ เช่น **พระสารีบุตร** **พระโมคคัลลานะ** **พระอัสชิ** **พระอุรุเวลกัสสปะ** ที่เคยเป็นชฎิลมาก่อน **พระมหากัสสปเถระ** ที่เคยเป็นประธานในการทำสังคายนาครั้งที่ 1 **พระอัญญาโกณฑัญญะ** ที่อยู่ในปัญจวัคคีย์และอีกมากมาย รวมแล้วล้วนเป็นพระอรหันต์

พระอรหันต์ เป็นผู้ที่หมดกิเลสจึงต่างกับพระโพธิสัตว์ แต่ทั้งพระโพธิสัตว์และพระอรหันต์ ท่านต่างทำความดีทั้งนั้น

ไม่ทำความชั่ว

พระโพธิสัตว์ ก็ตั้งใจทำความดีช่วยเหลือผู้อื่น **พระพุทธเจ้า** ก็ช่วยเหลือสัตว์มนุษย์ทั้งหลาย จาริกไปประกาศพระศาสนา สั่งสอนเพื่อจะให้สรรพสัตว์ได้พ้นจากความทุกข์ประสบความสุขที่แท้จริง พระองค์ก็ทำงานไม่ได้หยุดได้หย่อนไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย เพื่อช่วยมนุษย์ทั้งหลาย พระอรหันต์ทั้งหลายก็เช่นเดียวกัน พอมีพระอรหันต์ไม่กี่องค์พระพุทธเจ้าก็ส่งไปประกาศพระศาสนาบอกว่า จงจาริกไปประกาศธรรมะ แสดงธรรม เพื่อประโยชน์สุขแก่พหุชน เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลก

นี่เรื่องของพระอรหันต์ ท่านก็ทำเพื่อประโยชน์สุขแก่มนุษย์ เพราะฉะนั้นท่านก็ทำความดี พระโพธิสัตว์ก็ทำความดีต่างก็ทำความดี ถ้ามามีความแตกต่างกันอย่างไรระหว่างการทำความดีของพระโพธิสัตว์กับพระอรหันต์ อันนี้เป็นอีกหลักหนึ่ง ถ้าโยมตอบได้ก็แสดงว่าเข้าใจหลักพระศาสนาลึกซึ้งยิ่งขึ้น คิดในใจดูก่อน แล้วอาตมาจะตอบให้ฟัง

ที่นี่จะตอบแล้ว มีความแตกต่างกันอยู่ที่ เป็นสำคัญ 2 ประการ

การทำความดีของพระโพธิสัตว์นั้นมีความไม่สมบูรณ์ หรือจะเรียกจุดอ่อนก็ได้ 2 ประการ

ประการที่หนึ่ง พระโพธิสัตว์ที่ทำความดีนั้นทำด้วยปณิธานหมายความว่ามีความตั้งใจไว้ จะบำเพ็ญบารมีก็เอาปณิธานหรือความตั้งมั่นนั้นมาเป็นเครื่องนำตัวเองทำให้เกิดพลังในการที่จะทำความดี ทำความดีแน่วแน่ ทำความดีไม่ท้อถอย แล้วท่านก็ทำ

ความดีเต็มที เพราะฉะนั้นเราจะว่าทำความดีหย่อนก็ไม่เชิงเพราะ
ท่านทำจริง ๆ ไม่ย่อหย่อน แต่ว่าการที่ไม่ย่อหย่อนนั้นมีความ
ไม่สมบูรณ์ในตัวคือท่านต้องอยู่ด้วยปณิธาน ที่ท่านทำไปนั้น
ทำไปด้วยปณิธาน ท่านตั้งปณิธานไว้ท่านจะเป็นพระพุทธเจ้า
ท่านจะทำความดีอันนี้ท่านก็ทำไปใหญ่เลย มีความมั่นคงเด็ดเดี่ยว
ในการกระทำนั้น แต่เรียกว่าทำด้วยปณิธาน

ตอนนี้มาดูพระอรหันต์มีพระพุทธเจ้าเป็นต้น ทำความดี
ด้วยอะไร อะไรเป็นเหตุให้พระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ทำความดี
โดยตอบได้ไหม? ไม่ใช่ด้วยปณิธาน ลักษณะที่สำคัญของพระ-
อรหันต์ท่านเรียกว่าเป็นผู้บรรลุประโยชน์ตนแล้ว หมายความว่า
ตัวเองได้เข้าถึงจุดหมายแล้ว ประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาตน
เข้าถึงแล้ว เข้าถึงนิพพานแล้ว

พระอรหันต์เป็นผู้บรรลุประโยชน์ตนแล้ว ไม่มีอะไรจะทำ
เพื่อตัวเองอีกต่อไป จึงเป็นชีวิตที่เป็นอยู่ ทำอะไร? ก็ทำเพื่อ
ผู้อื่นอย่างเดียว ที่ทำอย่างนั้นทำด้วยอะไร? เพราะเป็นธรรมชาติ
ของท่านอย่างนั้น เป็นธรรมชาติของท่านเพราะท่านไม่มีอะไร
ทำเพื่อตัวเองแล้ว

พระโพธิสัตว์ยังต้องทำเพื่อตัวเองนะถ้าจะให้ลึกซึ้งลงไป
เพราะว่ายังต้องทำให้ตัวเองให้ตรัสรู้ จะต้องทำด้วยปณิธาน
คือการตั้งความปรารถนาเพื่อตัวเองจะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า
เพื่อตัวเองจะได้บรรลุพระนิพพาน แต่พระอรหันต์นั้นท่านบรรลุ
ประโยชน์ตนแล้ว ไม่มีอะไรจะทำเพื่อตัวเองอีก จึงเป็นธรรมชาติ
ของท่านที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นตามเหตุตามผลไปโดยไม่ต้อง

อาศัยปณิธาน

อันนี้เป็นความแตกต่างระหว่างพระโพธิสัตว์กับพระอรหันต์ในการทำความดีประการที่หนึ่ง

ต่อไปประการที่สอง ความไม่สมบูรณ์ในการทำความดีของพระโพธิสัตว์

เพราะเหตุที่พระโพธิสัตว์ยังไม่ตรัสรู้ ยังไม่หลุดพ้นจากกิเลส ยังไม่รู้แจ้งสัจธรรม การทำความดีของท่านนั้นทำโดยยังไม่มีปัญญาสูงสุดที่รู้ธรรมะแจ่มแจ้ง ความดีนั้นเป็นเรื่องของธรรมะ แต่ผู้ที่จะประพฤติธรรมได้สมบูรณ์นั้นจะต้องรู้สัจธรรม รู้ความจริงของธรรมชาติทั้งหมด ที่นี้ความดีที่เรานำมาประพฤติปฏิบัติตั้งอยู่บนฐานของสัจธรรมคือตัวความจริงในธรรมชาติ ในกฎธรรมชาติ

พระโพธิสัตว์ยังไม่รู้ยังไม่เข้าถึงความจริงอันนั้นแล้วท่านทำความดีได้อย่างไร? ท่านก็ทำตามที่รู้ที่เข้าใจยึดถือกันอยู่ในโลก ในสังคมมนุษย์ในยุคนั้น ๆ ที่ยึดถือว่าอะไรเป็นสิ่งที่ดีเป็นความดีท่านทำเต็มที่ ท่านทำได้ถึงที่สุดอย่างที่ไม่มีคนอื่นทำได้ในความหมายของความดีที่มนุษย์จะทำได้ทั่วไปพระโพธิสัตว์ต้องยอดเยี่ยมทำได้สูงสุด

แต่ว่าจุดที่ไม่สมบูรณ์อยู่ที่ว่าท่านทำได้แค่นั้นแหละ แค่ว่าที่มนุษย์รู้ว่าอะไรคือความดี ท่านไม่ได้ทำด้วยปัญญาที่รู้แจ้ง สัจธรรมไม่เหมือนพระอรหันต์ที่ท่านทำด้วยรู้มีปัญญาหยั่งถึง สัจธรรมด้วยความจริงสัมพันธ์กับกฎธรรมชาติด้วยปัญญา่องแท้

อาตมาเห็นว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลักในพระพุทธ-

ศาสนาที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่เราจะได้มีความรู้เข้าใจ ถ้าเรามีความรู้เข้าใจเป็นหลักอยู่อย่างนี้แล้ว เราจะไม่หวั่นไหว เราจะวางตัวได้ถูกต้อง และเราก็จะเดินในทางที่จะเดินไปสู่ความก้าวหน้าในหลักพระพุทธศาสนายัง ๆ ขึ้นไป

มิฉะนั้นแล้ว เราจะถูกดึงเฉออกไปจากหลักพุทธศาสนา จากหลักการที่ถูกต้อง นอกจากหล่นจากพุทธศาสนาแล้วก็อาจจะแกว่งไกวไปสู่ความเสื่อมได้

ขอให้เรามีศรัทธาที่ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา ตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าอย่างน้อยให้มีคุณสมบัติของ อุบาสกอุบาสิกาที่ดี ซึ่งข้อ 1 เริ่มต้นด้วยศรัทธาที่ศรัทธาได้ ถูกหลักพระศาสนา เชื่ออย่างมีหลักการมีเหตุผลไม่มมงาย มั่น ในคุณพระรัตนตรัยเป็นต้น ไปจนกระทั่งข้อที่ 3 ที่ยกมาพูดเป็นพิเศษที่ว่าสัมพันธในยุคนี้อีกคือว่า ไม่ตื่นข่าวมงคลหวังผลจากกรรม ไม่หวังผลจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์เทวฤทธิ์ปาฏิหาริย์ ดังที่กล่าวมาแล้ว

ขอให้โยมมีความเจริญงอกงามในธรรมยิ่ง ๆ ขึ้นไปโดยทั่วกันทุกท่าน...เทอญ.